

ØKOKRIM

Nøkkelinformasjon og måloppnåelse for 2024
okokrim.no

2024

Årsrapport

II *Samfunnstruende kriminalitet krever nye virkemidler og arbeidsformer – ikke minst i samarbeid med næringslivet, andre offentlige etater og private aktører. Vi må bygge et totalforsvar mot økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.*

Foto: NicoElNino/iStock

Leders beretning

Økokrim har et særskilt ansvar for å forebygge, bekjempe og begrense økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

I trusselvurdering for 2024 fra politiet og i Økokrims egen trusselvurdering om fremveksten av den kriminelle økonomien ble det satt særlig fokus på kriminalitet som truer samfunnets trygghet, økonomiske verdier og grunnleggende samfunnsstrukturer samt kritisk infrastruktur og samfunnsfunksjoner. Over tid har det blitt pekt på at trusselen fra organiserte kriminelle nettverk er økende. Den senere tid har vi også sett hvordan sikkerhetspolitiske forhold påvirker kriminalitetsbildet i Norge, med ny og sammensatt virkemiddelbruk. Vi er derfor glade for responsen på denne situasjonen – med økt oppmerksomhet og vilje til å forsterke innsatsen. Dette gjelder ikke minst i etterkant av den viktige stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet, «Felles verdier – Felles ansvar», som ble lagt frem i mars 2024. Den danske dokumentarserien «Den sorte svane» som ble sendt i forkant av behandlingen i Stortinget, ga et usminket innblikk i hvor skadelig slik kriminalitet er.

I 2024 har Økokrim igangsatt en rekke satsinger, og flere større initiativer skal gjennomføres i 2025. Gjennom statsbudsjettet har vi fått tildelt viktige midler for å styrke innsatsen mot kriminelle nettverk samt øremerkede ressurser til bekjempelse av det som ligger bak all alvorlig kriminalitet: Hvitvasking, korrupsjon og ulovlig utbytte.

I tillegg til kjernevirksomheten vår, som er etterforskning og iretteføring av saker og produksjon av kunnskapsprodukter om kriminalitetsområdene vi har et nasjonalt ansvar for, vil vi fra 2024 særlig trekke frem etableringen av Økokrims bedragerienhet på Gjøvik i oktober, samt skattekrimprosjektet som ble startet opp i november. Sistnevnte er et samarbeidsprosjekt om skattekriminalitet med Oslo og Øst politidistrikt, Oslo statsadvokatembete og Skatteetaten, som er ledet av og samlokalisert hos Økokrim.

Samfunnstruende kriminalitet krever nye virkemidler og arbeidsformer – ikke minst i samarbeid med næringslivet, andre offentlige etater og private aktører. Vi må bygge et totalforsvar mot økonomisk

kriminalitet og miljøkriminalitet. Økokrims tverrfaglige kompetanse og kapasitet er helt sentral i politiets arbeid med disse utfordringene i årene som kommer. Det meste av kriminaliteten Økokrim skal forebygge, avdekke, etterforske og få pådømt i domstolene, er organisert og profittmotivert i en eller annen form. Vi må derfor rette en langt sterkere innsats mot disse kriminalitetsformene, stoppe finansieringen av ny kriminalitet og begrense de samfunnsøkonomiske tapene. Dette skal vi jobbe videre med i årene som kommer.

Foto: Gorm Gaare

Inge Svae-Grotli
fungerende sjef for Økokrim

Innhold

Økokrims organisasjon og samfunnsoppdrag	6
Økokrims virkeområde og kjerneoppgaver	9
Økokrims satsingsområder	10
Informasjon inn til Økokrim	16
Analyse og etterretning	23
Forebygging	27
Etterforsking	30
Bistand og fagforvaltning	35
Iretteføring og avgjørelser	41
Tverrfaglig samarbeid	46
Kommunikasjon og formidling	51
Nøkkeltall fra virksomheten	56

Foto: Pixabay

Økokrims organisasjon og samfunnsoppdrag

Økokrim er både et særorgan i politiet og et statsadvokatembete med nasjonal myndighet.

Økokrims nasjonale samfunnsoppdrag er å bekjempe og begrense alvorlig økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. I tillegg til å etterforske og iverksette komplekse og alvorlige saker innen økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet skal Økokrim også bygge opp kunnskap om og forebygge slik kriminalitet. Flere av Økokrims oppdrag og saker har forgreninger til utlandet.

Oppgaveløsningen skjer tverrfaglig gjennom faste og midlertidige enheter, prosjekter og faggrupper på tvers av avdelingene. Gjennom bistand til politidistriktene og internasjonalt, samt gjennom fagforvaltningen bidrar Økokrim til å styrke politiets og påtalemyndighetens samlede evne til å bekjempe økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

Nasjonalt fagforvalteransvar

Økokrim har nasjonalt fagforvaltningsansvar for økonomisk kriminalitet, miljøkriminalitet, arbeidslivskriminalitet og inndragning. Økokrim skal videreutvikle etterretning som beslutningsstøtte for prioriteringer og som kunnskapsgrunnlag for forebyggende tiltak. Vi ivaretar ansvaret for nasjonal etterretning på disse kriminalitetsområdene og for inndragning. Norges Financial Intelligence Unit (FIU) inngår som del av Økokrim. Enheten er mottaker av nasjonale og internasjonale rapporter om mistenkelige transaksjoner og har et særlig ansvar for bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering. Økokrim er behandlingsansvarlig for hvitvaskingsregisteret.

Økokrim ivaretar og koordinerer politiets innsats i det tverretatlige a-krim-samarbeidet nasjonalt og ved a-krimsentrene i distriktene på vegne av Politidirektoratet. Økokrims inndragningsenhet understøtter det nasjonale arbeidet med inndragning av økonomisk utbytte.

Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningssenter (NTAES) er samlokalisert ved Økokrim og er et samarbeid mellom politiet, Skatteetaten, NAV og Arbeidstilsynet. Senteret utarbeider nasjonale, tverretatlige analyse- og etterretningsprodukter som beslutningsstøtte for politiet og kontrolletatene til bekjempelsen av økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Senteret ledes administrativt av Økokrim, som deltar i styringsgruppen for NTAES og a-krimssamarbeidet og er behandlingsansvarlig for senterets registre.

Foto: EyeEm Mobile GmbH/iStock

I 2024 har Økokrim løftet frem behovet for økt oppmerksomhet om økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet og hvordan problemet bør bekjempes. I en rekke mediasaker, ikke minst gjennom den danske dokumentaren «Den sorte svane» har de alvorlige, samfunnstruende sidene ved denne kriminaliteten gjort inntrykk. Den dramatiske økningen av bedragerier utgjør et stort samfunnsproblem.

Stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet¹ adresserer omfanget og behovet på en god måte, og har allerede ledet til flere politiske satsinger, blant annet etableringen av bedragerienheten og skattekrimprosjektet ved Økokrim og en nasjonal satsing mot kriminelle nettverk som Økokrim koordinerer sammen med Kripas.

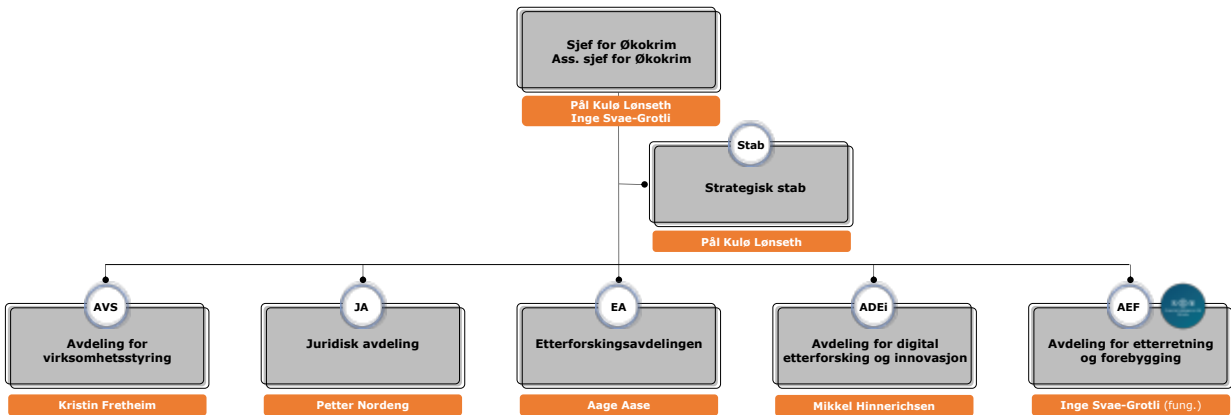
Satsinger

Den nyetablerte bedragerienheten skal jobbe på tvers av politidistriktene for å få et bedre overblikk over bedragerisaker og bekjempe og begrense disse, med tverrfaglig kompetanse fra blant annet politi, jus, teknologi, samfunnsviten-skap og økonomi.

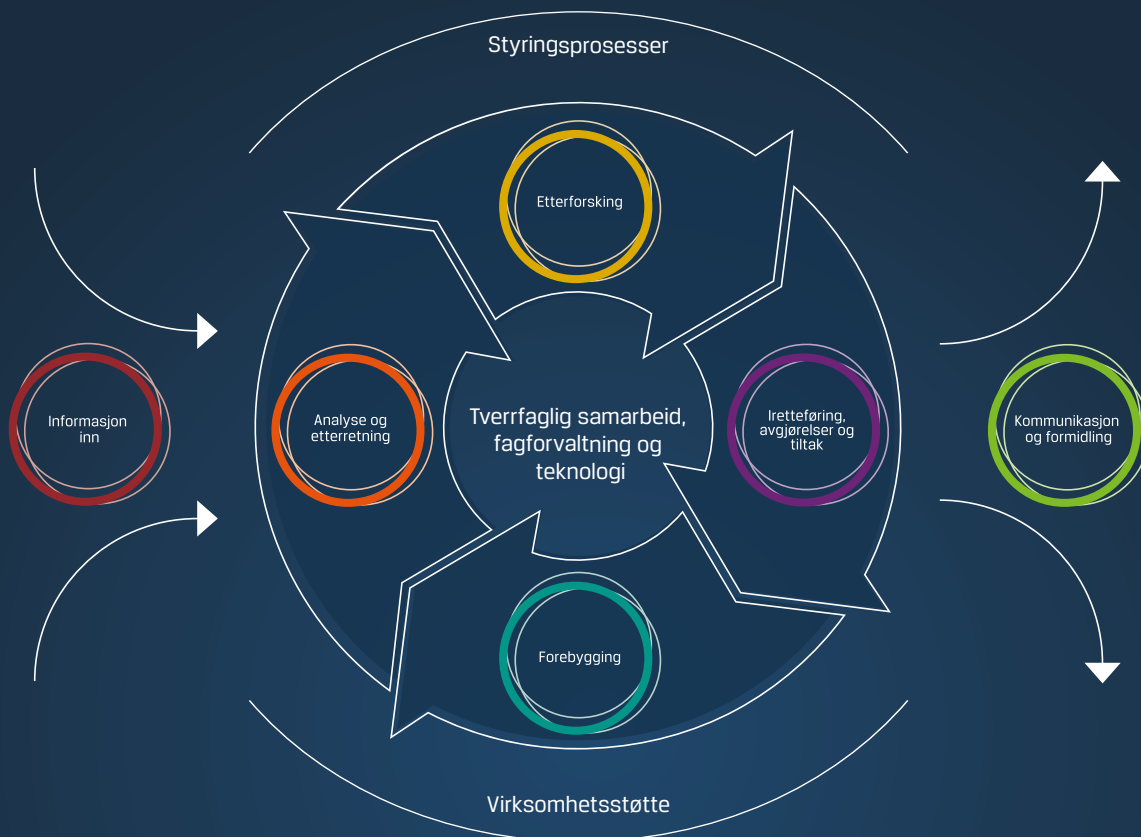
Politidirektoratet har, i samråd med Riksadvokaten, gitt Økokrim, Oslo politidistrikt og Øst politidistrikt i oppdrag å etablere et prøveprosjekt («skattekrim-prosjektet») hvor Økokrim vil være mottaker av alle anmeldelser fra Skatteetaten som ellers ville gått til de to politidistriktene.

Regjeringen har også bevilget betydelige midler og beordret en nasjonal innsats mot kriminelle nettverk. Økokrims innsats vil omfatte egne saker, bistand og kompetanseoverføring til politidistrikt og særorgan som etterforsker kriminelle nettverk, samt etterretning til støtte for innsatser og etterforskinger.

Organisasjonskart

1 Meld.st. 15 (2023-2024) «Felles verdier – felles ansvar»

Økokrims virkeområde og kjerneoppgaver

Økokrims nasjonale samfunnsoppdrag er å bekjempe og begrense alvorlig økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. I arbeidet legges det stor vekt på en tverrfaglig innretning, sterk fagforvaltning og bruk av best tilgjengelige teknologi. Økokrim er opptatt av å til enhver tid være oppdatert, ha kunnskap om utviklingen i kriminalitetsbildet samt formidle og informere om hva vi gjør.

Les mer om modellen på okokrim.no →

Foto: Tore Engen

I I 2024 har Økokrim igangsatt en rekke satsinger, og i 2025 skal flere større initiativer gjennomføres.

Økokrims satsingsområder

Bedragerienheten

Økokrim etablerte i 2024 en egen bedragerienhet på Gjøvik. Enheten skal identifisere bedragerilovbrudd som rammer innbyggere på tvers av politidistrikt, eller har internasjonale forgreninger, for å få i stand en mer effektiv og strukturert bedrageribekjempelse.

Bedragerienheten ble offisielt åpnet 14. oktober 2024 og er først og fremst en forebyggende enhet. Enheten jobber målrettet og har et tverrfaglig miljø, som både alene og sammen med private og offentlige instanser skal jobbe for å hindre at innbyggere i Norge og norske borgere i utlandet utsettes for bedragerier. Forebygging og etterretning skal være tett integrert i etterforskningen, slik at vi kan oppdage og lukke sårbarheter, lære av de kriminelle og dele kunnskapen med politiet.

I 2024 mottok politiet nærmere 30 000 anmeldelser av bedrageri. 77 prosent av disse gjaldt digitalt bedrageri. Politiet har informasjon som tilsier at det er store mørketall på området, og at bedragerier utgjør en betydelig del av den kriminelle økonomien. Derfor skal enheten ha en datadrevet tilnærming som setter oss i stand til å gjøre riktige prioriteringer og jobbe mer effektivt, med fokus på digital innovasjon, analysekraft, automatisering og inndragning.

Kriminelle nettverk

Regjeringen har bevilget 600 millioner kroner årlig og beordret en kraftinnsats mot kriminelle nettverk. Innsatsen omfatter alle landets politidistrikt og særorgan.

Kriminelle nettverk er i sitt vesen profittdrevet og avhengige av størst mulig utbytte for å kunne vokse. Parallelt med at økt utbytte gir nettverkene større økonomiske muskler, påføres både bedrifter, innbyggere og samfunnet tilsvarende alvorlige økonomiske tap. Økokrim vurderer, som Europol, at det sterkeste virkemiddelet i bekjempelsen av kriminelle nettverk er å stanse selve «motoren» bak nettverkens profittmaksimering, som hvitvaskingsoperasjoner, bruk av korrupsjon og oppbygning av ulovlig anskaffede verdier. Det er derfor

en sentral målsetting i satsingen å angripe og redusere nettverkens økonomiske fundament.

Økokrims bidrag i satsingen for øvrig vil være etterforskning av egne saker samt å delta i samarbeidssaker på tvers av distrikt, gi bistand og kompetanseoverføring til politidistrikt og særorgan og produsere etterretning til støtte for den samlede innsatsen.

Etterforskningstiltakene som faller under den særskilte innsatsen, skal forankres hos Riksadvokaten. Riksadvokaten har opprettet en egen innsatsgruppe som skal stå for prioritering og utvelgelse av aktuelle tiltak. Økokrim har de siste årene blitt tildelt midler for å styrke innsatsen mot blant annet bedragerier, kriminelle nettverk, hvitvasking og korrupsjon.

Skattekrimprosjektet

Økokrim har på oppdrag fra Politidirektoratet og Riksadvokaten etablert skattekrimprosjektet som et toårig prøveprosjekt i samarbeid med Oslo statsadvokatembeter, Oslo politidistrikt, Øst politidistrikt og Skatteetaten. Disse enhetene har avgitt ressurser til Økokrim, som leder prosjektet. Skattekrimprosjektet vil fra 1. november 2024 motta alle anmeldelser fra Skatteetaten som skulle ha vært anmeldt til disse to politidistriktene.

Prosjektet har som mål at sakene skal etterforskes og iverksettes med god kvalitet og mest mulig ensartet tilnærming og oppfølging. Dette skal bidra til at flere saker fra Skatteetaten blir etterforsket og iverkset, og dempe den økende trusselen fra kriminelle nettverk som bruker legale selskapsstrukturer for å begå kriminalitet og hvitvaske ulovlig utbytte. Informasjonen som innhentes,

skal også bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget knyttet til kriminelle nettverk, og til å forebygge skattekriminalitet og registermanipulasjon sammen med Skatteetaten.

Skattekrimprosjektet skal ha en kapasitet på behandling (etterforskning og iverksettelse) av inntil 80 sakskomplekser per år.

I prosjektet vil det være Økokrim som behandler anmeldelsene, forestår etterforskning og påtaleavgjør og iverksetter sakene for domstolene. Overordnet påtalemyndighet og fagledelse i sakene forestås av Økokrims statsadvokater. Prosjektet er satt sammen med tverrfaglig kompetanse bestående av statsadvokater, påtalejurister, spesialetterforskere, politietterforskere og bistandsrevisorer, i tillegg til prosjektstøtte og prosjektleder.

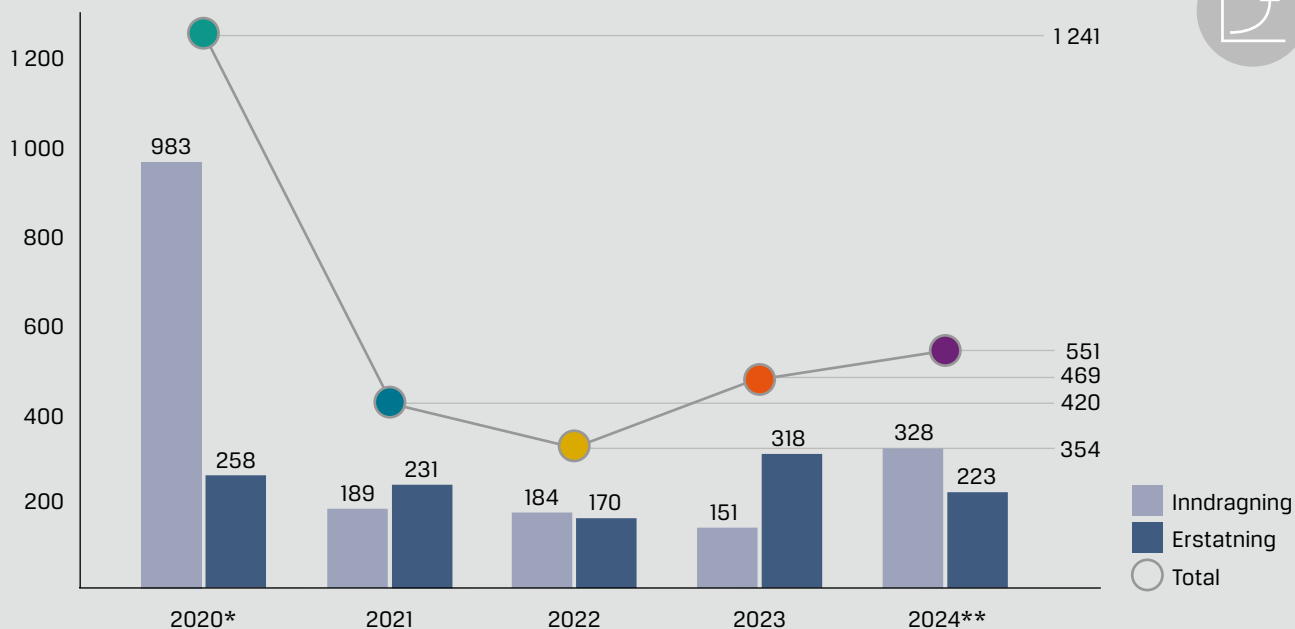
Inndragning av verdier

Økokrim har nasjonalt fagforvalteransvar for inndragning. Rettskraftige inndragningskrav for 2024 (per 31.01.25) er i overkant av 328 millioner kroner. Fratakelse av utbytte skjer også gjennom idømmelse av erstatningskrav til fordel for fornærmede. Rettskraftige erstatningsbeløp for 2024 var, per samme dato, i overkant av 223 millioner kroner for utvalgte statistikkgrupper, særlig økonomisk kriminalitet og vinningskriminalitet. Samlet ble 551 millioner kroner idømt i inndragning og erstatning i 2024. Det forventes at summen kan øke noe utover i 2025 som følge av etterregistrering av

rettskraftige dommer fra 2024. Totalt har Økokrim behandlet om lag 250 henvendelser til og fra politidistrikter og andre land i 2024.

Det har over tid vært rettet søkelys mot politiets manglende evne til å inndra utbytte fra straffbare handlinger. Økokrim har en egen inndragningsenhet som jobber bredt for å øke distriktenes kompetanse om inndragning og inndra mer utbytte fra kriminelle handlinger. Enheten har ansvar for å bistå og følge opp inndragningsspesialistene og juristene i politidistriktene, særlig i forbindelse med kartlegging og sikring av verdier i utlandet.

Inndragning og erstatning - nasjonalt

* Det høye inndragningsbeløpet skyldes i hovedsak en dom hvor det ble idømt inndragning på 825 millioner kroner.

** En inndragningsdom på 60 millioner kroner, var ikke teknisk mulig å registrere, fordi ingen var siktet i saken.

Summen fra denne dommen er lagt til manuelt. Øvrige tall er hentet fra PAL Strasad.

Det ble i 2024 gjennomført to fysiske samlinger om inndragning, hvorav én i samarbeid med Politihøgskolen. Flere politidistrikter har i 2024 ansett inndragningsjurister, og det er forventet at resterende distrikter vil ansette inndragningsjurister i 2025. Dette er et viktig tiltak for å styrke inndragningsmiljøet i politidistriktene og etter hvert kunne øke inndragningsbeløpene.

Inndragningsenheten har jobbet med Politiets IT-enhet for å styrke datakvaliteten i inndragningsstatistikken. I tillegg er samarbeidet med Financial Intelligence Unit (FIU) styrket i Økokrim, for lettere å identifisere saker med inndragningspotensial. Enheten jobber nasjonalt og internasjonalt, både strategisk og operativt. Deltagelse i relevante internasjonale fora har styrket samarbeidet mellom de nordiske inndragningsenhetene. Internasjonalt omtales inndragning som «asset recovery» og enheter med tilsvarende ansvar som «Asset Recovery Offices». Inndragningsenheten i Økokrim er jevnlig i kontakt med andre lands Asset Recovery Offices.

FIU og teknologi

Financial Intelligence Unit (FIU) er enheter i et internasjonalt samarbeid for å styrke kampen mot hvitvasking og terrorfinansiering, og i Norge er enheten lagt til Økokrim. FIU er en sentral aktør i forebygging og bekjemping av hvitvasking og terrorfinansiering, og fungerer som et bindeledd mellom finansinstitusjoner og politimyndigheter. Oppgavene følger direkte av EUs hvitvaskingsdirektiv.

Financial Intelligence Unit Norway

FIU ved Økokrim kan i særlige tilfeller forby gjennomføring av en transaksjon, jf. hvitvaskingsloven § 27. De fleste forbud initieres ved at rapporteringspliktige varsler FIU om at det foreligger forhold som tilsier at en transaksjon bør stanses. Formålet med det midlertidige forbudet og dermed stansen av transaksjonen, er at FIU skal få tid til å vurdere om etterforskning skal iverksettes, herunder om det er nødvendig å gjøre en midlertidig, straffeprosessuell sikring av transaksjonsbeløpet i form av beslag eller heftelse². Dette er særlig viktig for å kunne sikre midler for eventuell inndragning og for å ha muligheten til å stanse en straffbar handling før den fullbyrdes.

I 2024 mottok Økokrim 133 slike forbudsforespørsler fra rapporteringspliktige. Dette er sju forespørsler flere enn i 2023. Kvaliteten og kompleksiteten i forespørslene varierer, fra bedragerier under hundre tusen kroner til mistanke om sanksjonsomgåelser og transaksjoner på flere hundre millioner kroner. Forespørslene mottatt i 2024 var knyttet til hvitvasking, bedragerier, arbeidslivskriminalitet,

2 FIUs forbud og de rapporteringspliktiges stans av transaksjon er ikke beslag eller heftelse i straffeprosessuell forstand. Det er kun politiet som kan beslutte dette.

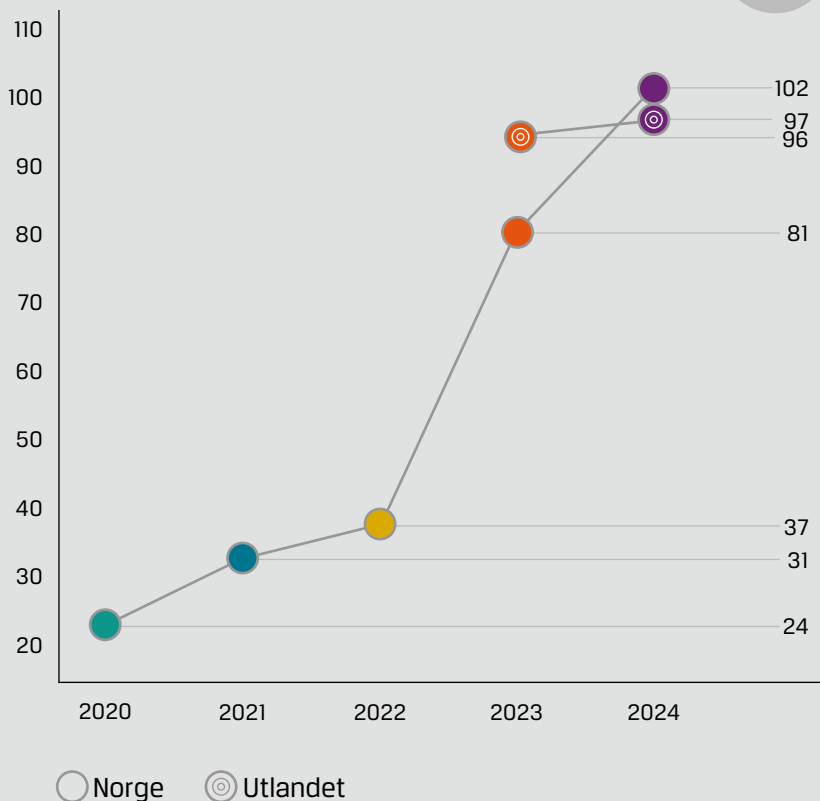
skatteunndragelser, økonomisk utroskap med mer. Forholdene som ble stanset i Norge, omfattet eksempelvis hvitvasking via kryptovaluta eller ved kjøp av formuesgoder, underslag og investeringsbedragerier.

FIU stanset i 2024 nær 200 millioner kroner, herunder om lag 102 millioner kroner i Norge og 97 millioner kroner i utlandet.

Gjennom internasjonal informasjonsutveksling bidrar FIU til å sikre ulovlig utbytte i Norge og i utlandet. FIU kan videreformidle anmodninger om forbud mot gjennomføring av transaksjon fra norsk politi til andre lands FIU. FIU-enheten som mottar begjæringen i utlandet, fatter disse beslutningene selv, i henhold til eget regelverk.

I 2024 startet Økokrim arbeidet med å fornye og utvikle den teknologiske plattformen som benyttes til mottak og analyse av rapporter. Økokrim og ansatte fra Politiets IT-enhet (PIT) jobber sammen for å utvikle den nye plattformen, som vil effektivisere arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering betraktelig i tiden fremover. Arbeidet fortsetter i 2025 som en viktig fremtidsrettet satsing for å møte det store behovet for å bekjempe hvitvasking, korrupsjon og terrorfinansiering.

Totalt beløp stanset i millioner kroner
Norge og utlandet

EU har i 2024 arbeidet med et nytt og mer omfattende regime for å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering i flere nye EØS-relevante forordninger og direktiver. Det nye regelverket forventes å gi helt nye muligheter og forpliktelser i arbeidet fremover.

Hva er miljøkriminalitet? Natur- og miljølovbrudd, ofte omtalt som miljøkriminalitet, omfatter foruten forurensning og ulovlig avfallshåndtering et vidt spekter av lovbrudd innenfor vern av natur og naturmangfold, jakt og uttak, fiskeri, akvakultur og vern av havressurser samt dyrevelferd og kulturminner.

Miljøkriminalitet

Miljøkriminalitet er en betydelig trussel mot samfunnet, økonomien og livsgrunnlaget vårt. Dette er alvorlig kriminalitet som ofte rammer dobbelt, siden den er ødeleggende både for miljøet og for vårt økonomiske system. Drivkraften er i stor grad økonomisk lønnsomhet, og miljøkriminalitet er derfor ofte også økonomisk kriminalitet.

Miljøet forvaltes av mange ulike myndighetsorganer, og det gjør det krevende å oppdage og forfølge lovbrudd. Miljøverdier trues gjerne «bit for bit», og bekjempelsen av miljøkriminalitet lider under en fragmentert prioritering og tilnærming.

Kunnskapen om omfanget av miljøkriminalitet er fremdeles mangelfull. Her trengs en mer helhetlig

og målrettet bekjempelse både nasjonalt og internasjonalt.

Økokrim har i mange år hatt en egen enhet som har spesialisert seg på etterforskning og irettføring av miljøkriminalitet. Nå ønsker vi å øke innsatsen ytterligere på dette området. I 2025 skal vi styrke samarbeidet med direktorater, tilsynsmyndigheter, politidistrikter og andre relevante aktører som arbeider med miljøspørsmål.

Økokrim jobber kontinuerlig med etterforskning og irettføring av konkrete miljøkrimsaker. Flere viktige miljøkriminalitetssaker er under etterforskning og forventes påtaleavgjort i løpet av 2025. Økokrim skal i 2025 for første gang utarbeide en egen trusselvurdering om miljøkriminalitet.

Foto: Joachim Schjolden

Foto: Pixabay

Informasjon inn til Økokrim

Økokrim mottar i løpet av et år betydelige mengder informasjon om mulige straffbare hendelser innenfor våre fagområder. Avsenderne er i mange tilfeller offentlige kontroll- og tilsynsetater, som ofte er de første som oppdager de straffbare forholdene. Også privatpersoner, bransjeorganisasjoner og interesseorganisasjoner formidler verdifull informasjon til Økokrim, både i form av anmeldelser og tips.

Våre digitale tipstjenester er ellers viktige kanaler for enkeltstående tips og henvendelser. Disse kan danne grunnlag for videre arbeid i enten forebyggings-, etterretnings- eller etterforskingssporet.

Etter hvitvaskingsloven er bedrifter og institusjoner pålagt å melde mistenkelige transaksjoner (MT-rapporter) til Økokrim. Denne rapporteringen foregår i egen, beskyttet kanal. Slike MT-rapporter tilfører oss viktig og sensitiv informasjon. Økokrim monitorerer også fortløpende politiets ulike loggsystemer for å få informasjon om økonomi- og miljø saker som meldes til og behandles av politidistriktene. Hensikten er å få et mest mulig komplett bilde av trusselsituasjonen.

Anmeldelser

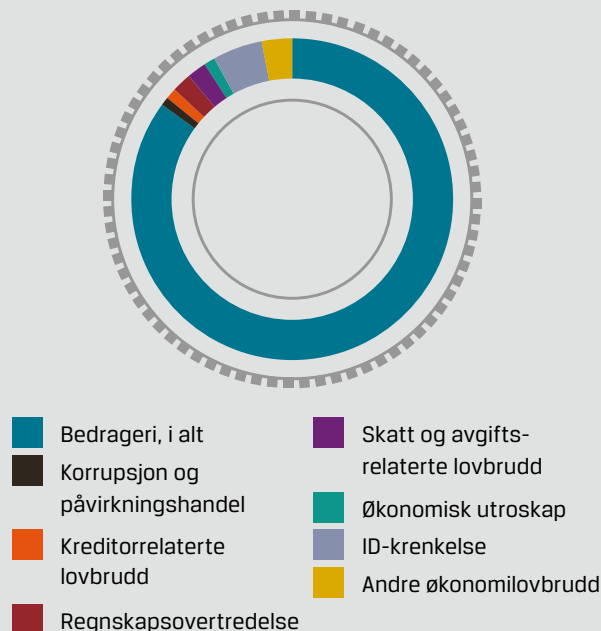
Statistikken for anmeldelser på kriminalitetsområdene som sorterer under Økokrims ansvarsområde, viser at hovedtrenden for foregående femårsperiode vedvarer.

Antall bedragerianmeldelser fortsetter altså å øke jevnt, mens mengden øvrige typer økonomisaker er tilnærmet stabil, med en svak nedgang. Bedragerisakene utgjorde også i fjor den store majoriteten av økonomiske straffesaker som havner på politiets bord, og fra foregående år økte antall registrerte bedragerisaker med over 12 prosent.

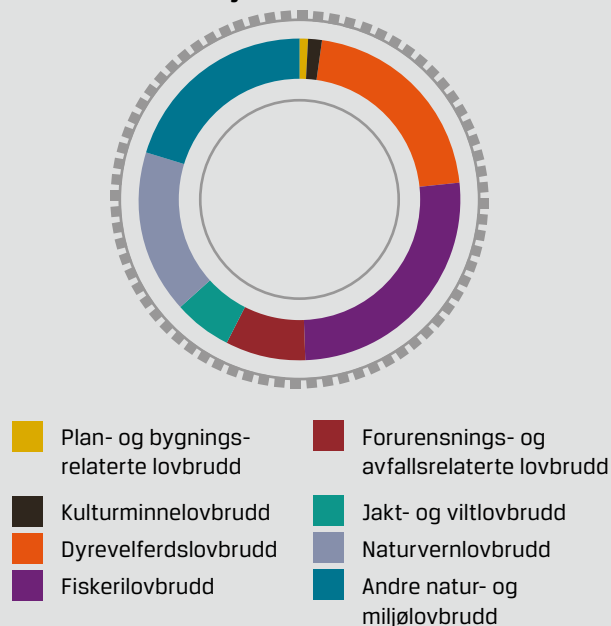
Mengden miljøkrimsaker for samme periode er stabil innenfor en variasjon på 500 saker, med en topp i 2020. For fjoråret viser grafen nå tilnærmet det samme som for årene 2019 og 2022. Variasjonene kan ha sin årsak i at det tidvis jobbes aksjonsrettet med prioriterte kriminalitetstrusler, og sakstilgangen dermed kan variere.

Tallene for saker registrert som arbeidsmiljøkriminalitet (særlig arbeidsulykker) er svært stabile i angjeldende periode, med et tilfang på i underkant av 1 000 saker per år. Saker om arbeidslivskriminalitet inngår også i statistikken for andre grupper av økonomisk kriminalitet.

Anmeldelser – økonomisk kriminalitet

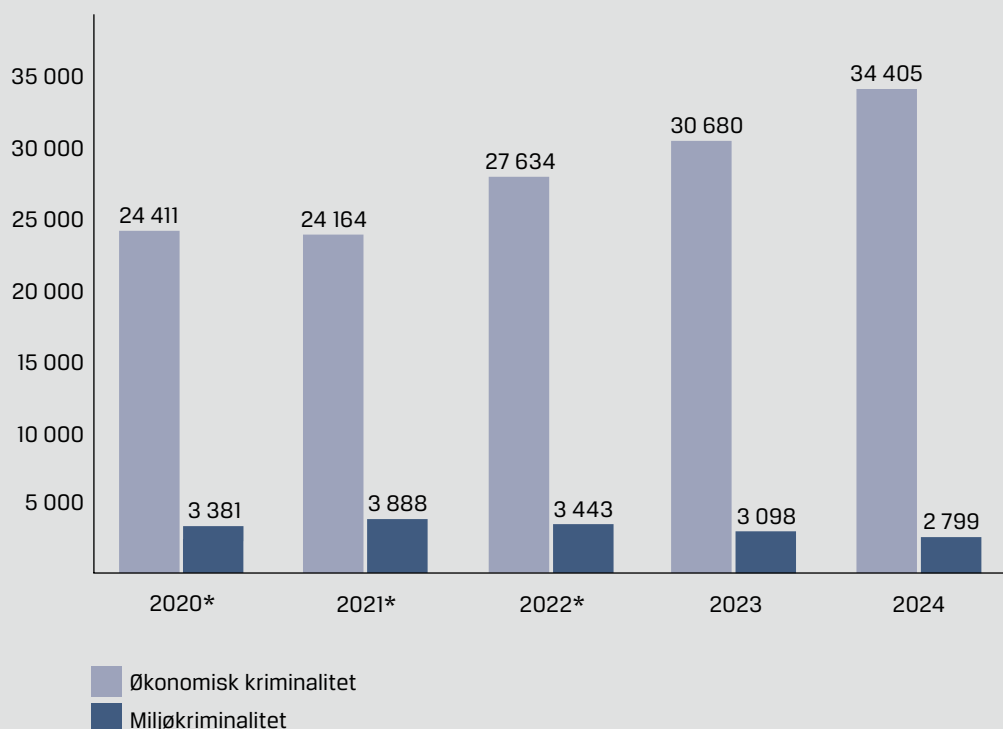

Anmeldelser – miljøkriminalitet

II Politiet trenger informasjon om svindel eller svindelforsøk som folk utsettes for, og det er derfor svært viktig at befolkningen tipser eller anmelder dersom de utsettes for dette.

Anmeldelser – nasjonalt

*Korrigert tall i forhold til årsrapport 2022, da grunnlaget for beregning av anmeldelsestallene er endret.

Foto: BernardaSv/iStock

Tips og andre henvendelser til Økokrim

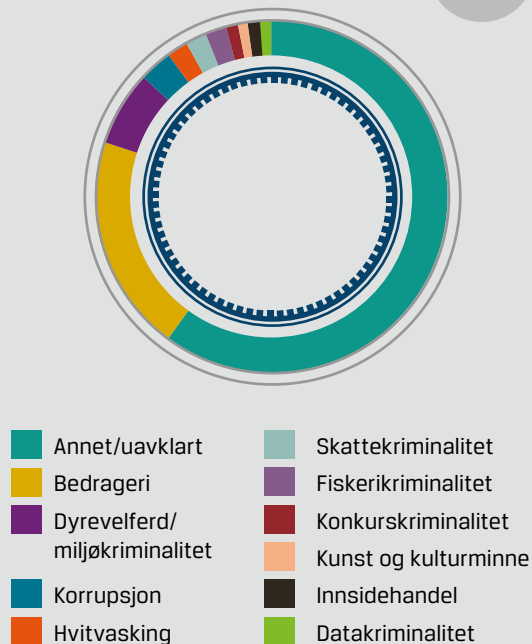
Figuren til høyre viser en kategorisering av henvendelser til Økokrim i 2024. Mange av henvendelsene er tips og rapportering om kriminalitet, men de kan også være henvendelser om råd og veiledning og administrative henvendelser som ikke lar seg kategorisere innenfor et kriminalitetsområde. I 2024 fikk Økokrim til sammen omtrent 3 100 henvendelser.

Publikum kan melde inn tips til Økokrim via nettsiden. Tipsene kategoriseres i «bedrageri», «fiskerikriminalitet», «innsidehandel», «korrupsjon» og «generelt».

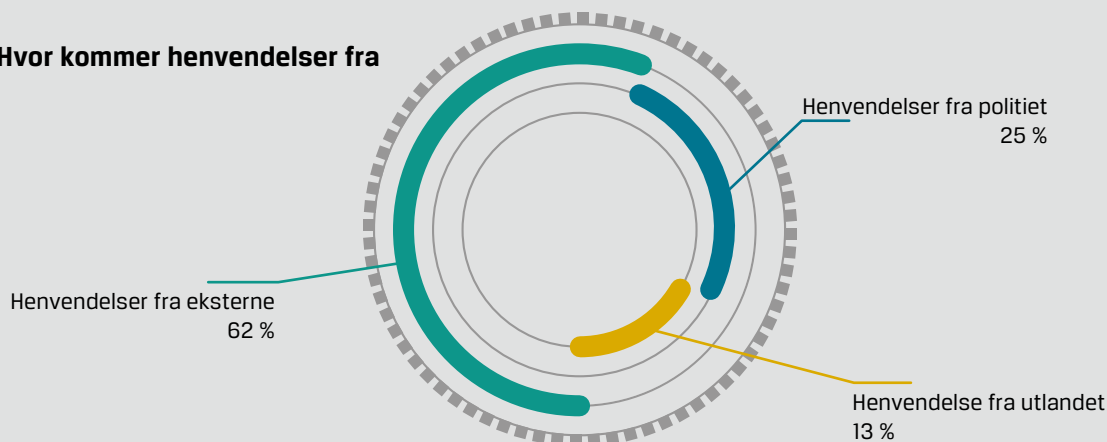
Les mer om hvordan du kan tipse →
på okokrim.no

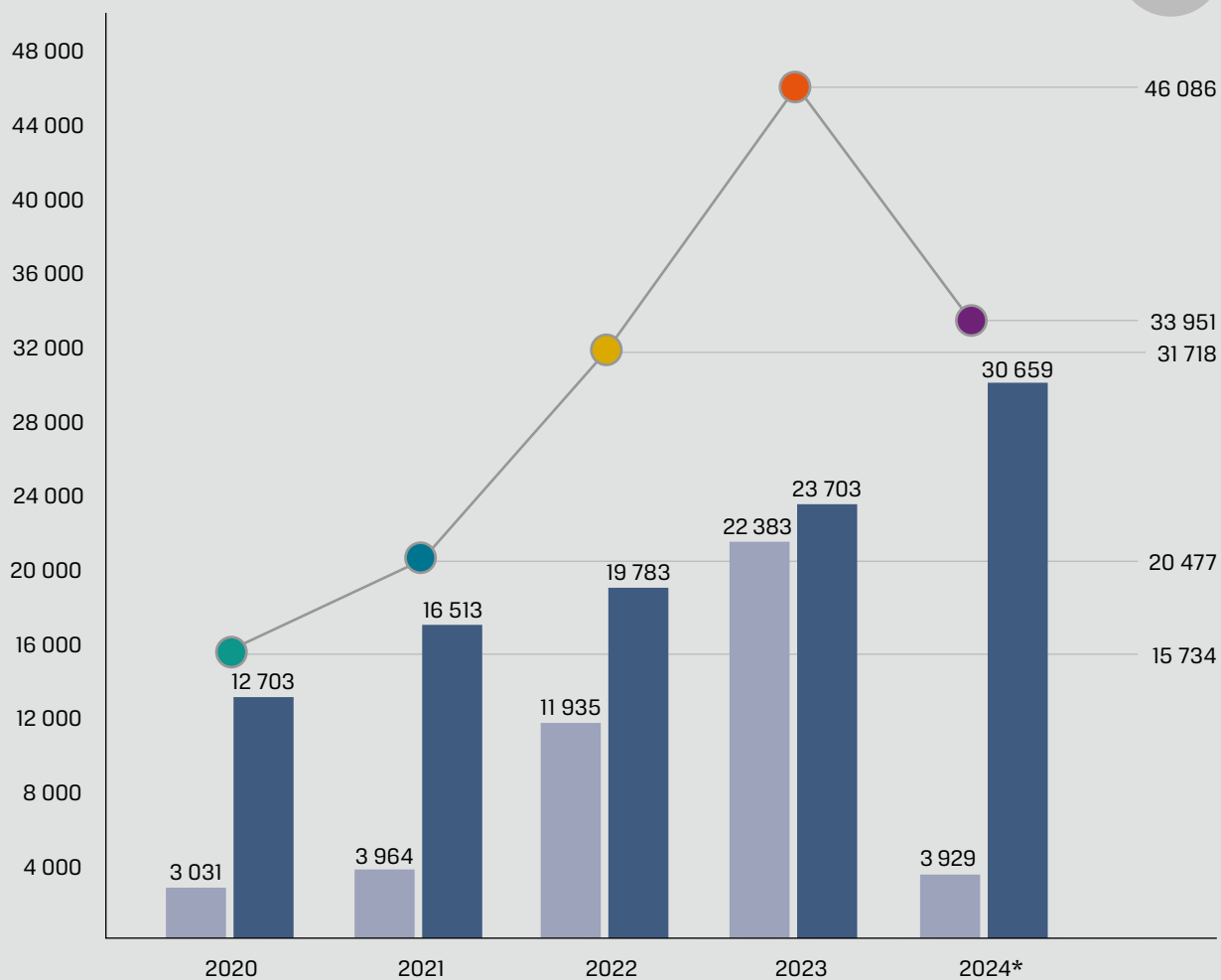
Kriminalitetsområder

Hvor kommer henvendelser fra

Antall MT-rapporter økte

Informasjon fra andre lands FIU

MT-rapporter

Total

* Nedgangen i mottatt informasjon fra utlandet skyldes at automatisk rapportering er tatt ned i påvente av ny teknologisk løsning i internasjonale FIU-enheter.

MT-rapporter til FIU

FIU mottar rapporter om mistenkelige forhold (MT-rapporter) som rapporteringspliktige sender inn etter hvitvaskingsloven. Informasjonen fra disse bearbejdes, berikes og analyseres. Deretter formidles den til politi-, tilsyns- og kontrollmyndigheter samt utenlandske samarbejdende tjenester. En annen sentral oppgave for FIU er å utarbeide operative og strategiske etterretningsrapporter eller informasjonsprodukter som kan brukes av politiet og andre myndigheter i bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering.

Økning i antall MT-rapporter nasjonalt

Grafen viser antall innsendte MT-rapporter i perioden 2020 til 2024. I 2024 ble det mottatt 30 659 MT-rapporter. Det er en gjennomsnittlig økning fra 2020 og frem til i dag på over 20 prosent hvert år, med 30 prosent siste år. I tillegg har FIU i 2024 mottatt 3 929 informasjonen fra andre lands FIU-enheter.

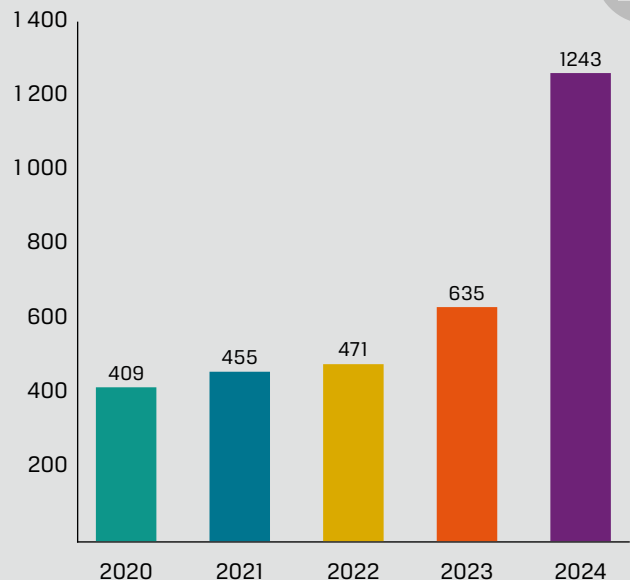
Mottatt informasjon fra utlandet om mistenkelige forhold utført av kunder i Norge viser en nedgang fra 22 383 i 2023 til 3 929 i 2024. Nedgangen skyldes i all hovedsak at enkelte FIU-enheter i EU midlertidig har tatt ned sin automatiske rapportering for å forbedre informasjonsdelingen og ta i bruk ny teknologi. Nedgangen er derfor kunstig lav og midlertidig. Tallene er forventet å øke vesentlig i årene fremover, etter hvert som stadig flere FIU-enheter i EU og EØS fra 2025 får mulighet til å formidle informasjon automatisk.

MT-rapporter med innrapportert mistanke om terrorfinansiering

MT-rapporter hvor rapporteringspliktige selv har krysset av for mistanke om terrorfinansiering, har hatt en økning siden 2021. Fra 2023 til 2024 har antallet nær doblet seg. Økningen omtales i FIU sin årsrapport for 2024.

Terrorfinansiering er handlingen som består i å skaffe eller gi økonomisk støtte til terrorister eller terrororganisasjoner. Målet er ikke profitt i seg selv, men finansiering av en annen straffbar handling, selve terrorhandlingen. Terrorfinansiering gjør det mulig for terrorister å utføre planlagte angrep og aktiviteter som ellers ville vært vanskelig å finansiere.

Krysset av for terrormistanke

Antall unike meldere øker

Ser vi på antall rapporteringspliktige som sendte inn MT-rapporter, er det registrert 636 ulike meldere i 2024, en økning med 10 prosent fra 2023. Antall meldere har økt jevnt de siste årene. Økningen skyldes hovedsakelig at flere unike eiendomsmedglere og regnskapsførere sender inn MT-rapporter.

Bankene rapporterte nær 5 000 flere MT-rapporter i 2024 sammenlignet med 2023, en økning på 30 prosent. E-pengeforetak (finansinstitusjon som har tillatelse til å utstede elektroniske penger) og virksomheter for betalingsformidling er andre grupper som også har sendt inn vesentlig flere MT-rapporter enn tidligere.

Antall unike meldere av MT-rapporter

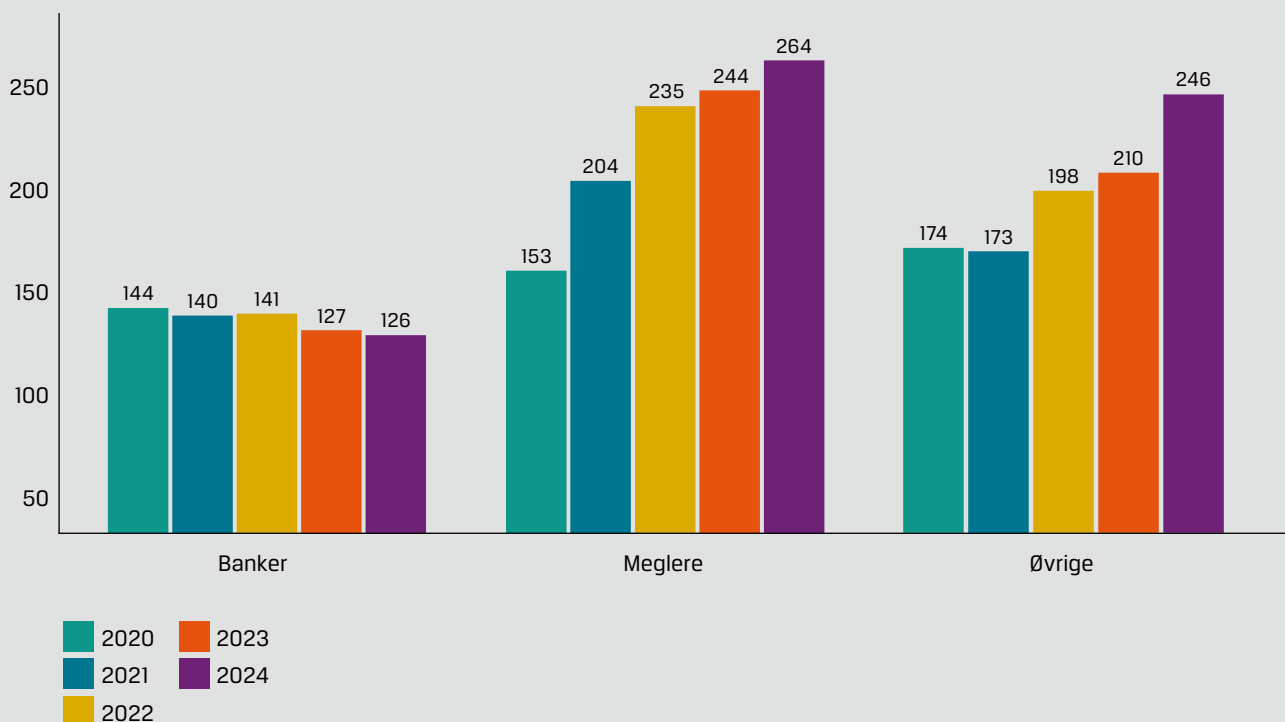

Foto: Tippapatt/iStock

” Forebygging av kriminalitet er vel så viktig som straffeforfølgelsen. Dette krever etterretningsarbeid som kan avdekke hvilke sårbarheter de kriminelle utnytter i samfunnet.

Analyse og etterretning

Økokrim har ansvar for utarbeidelse av nasjonale, både operative og strategiske, analyse- og etterretningsprodukter innenfor våre kriminalitetsområder, som kan brukes av politiet og andre myndigheter til bekjempelse av kriminalitet.

Forebygging av kriminalitet er vel så viktig som straffeforfølgelsen. Dette krever etterretningsarbeid som kan avdekke hvilke sårbarheter de kriminelle utnytter i samfunnet. Etterretningsproduktene er derfor blitt sentrale kunnskapsgrunnlag for forebyggende enhet og for samarbeidet med andre etater og privat sektor. Analyse og etterretning er også sentrale oppgaver innen flere av satsingene som beskrives i kapittelet om Økokrims satsingsområder.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering gjennom forebygging og avdekking er utfordrende, og samarbeid mellom ulike aktører er avgjørende for å lykkes.

FIU har hatt et jevnt og godt samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører. FIU og PST utveksler fortløpende informasjon relatert til både konkrete trusselaktører og mer overordnede tema.

Gjennom året har FIU formidlet informasjon til de rapporteringspliktige gjennom ulike produkter og kanaler. Åtte strategiske produkter er utarbeidet, hvorav tre i samarbeid med andre. FIU har også deltatt på ulike arrangementer, konferanser og avholdt møter med ulike rapporteringspliktige og bransjeforeninger.

Fiskerikriminalitet

Fiskerikriminalitet er et prioritert område innenfor Økokrims analyse- og etterretningsarbeid. I 2024 fortsatte utviklingen av grunnetterretning innen fiskerikriminalitet med fokus på hele verdikjeden fra hav til matfat. Arbeidet vil danne grunnlag for kommende etterretningsproduksjon, og skal fungere som kunnskapsgrunnlag for iverksetting av forebyggende og reaktive tiltak.

Arbeidslivskriminalitet

Oppbygging av kunnskap om arbeidslivskriminalitet har vært et fokusområde for Økokrim i flere år. I 2024 holdt Økokrim jevnlig møter med politiets representanter ved a-krimsentrene, og utarbeidet etterretningsoppsummeringer som ble delt i dette tverretatlige samarbeidet. Innad i politiet har Øko-

krim også en viktig oppgave i å utarbeide kunnskapsprodukter knyttet til både fenomener, sårbarheter og aktører innen arbeidslivskriminalitet. FIU ved Økokrim er en viktig kilde til informasjon, særlig om hvitvasking utført av aktører som også begår arbeidslivskriminalitet.

Kriminelle nettverk

Norsk politi har over flere år arbeidet for å møte trusselen fra organisert kriminalitet gjennom en nasjonal satsing innen etterretning mot kriminelle nettverk. Fra 2024 og fremover styrkes dette arbeidet betydelig. I tråd med den nasjonale satsingen mot kriminelle nettverk fokuserte Økokrim i 2024 på å øke kunnskapen om trusselaktører

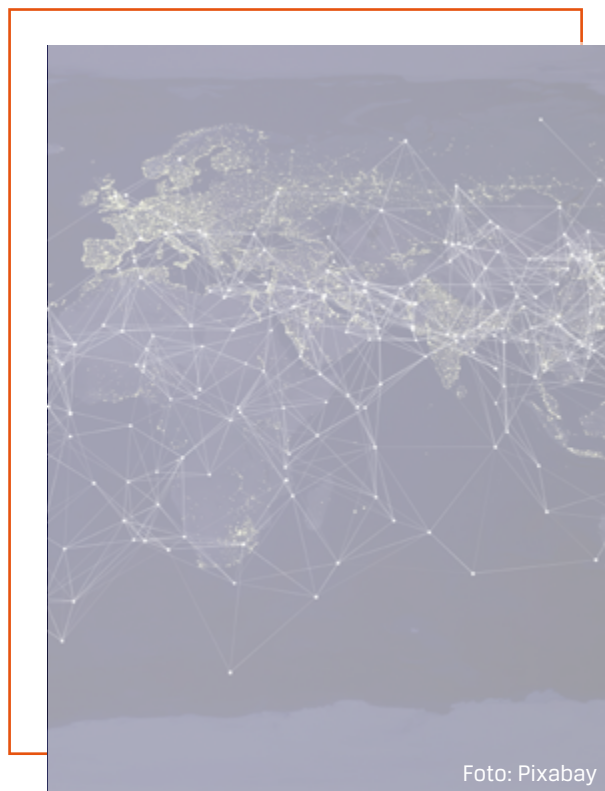

Foto: Pixabay

Foto: Illustrasjon laget med KI

som bistår kriminelle med hvitvasking og andre ulovlige tjenester. Les mer om satsingen mot kriminelle nettverk på side 11.

Økokrims trusselvurdering 2024

Økokrim utarbeider jevnlig offentlige trusselvurderinger over kriminalitetsformer og faktorer som har de alvorligste følgene for samfunnet vårt.

Økokrims trusselvurdering for 2024 fokuserte på den kriminelle økonomien og kriminelle nettverk som begår økonomisk kriminalitet. Sentrale kriminalitetsutfordringer og utviklingstrekk som fremheves er organiserte kriminelles integrering av kriminalitet i legal virksomhet, tilretteleggere for økonomisk kriminalitet og sammenblanding av statlig virksomhet og kriminalitet.

For første gang i Økokrims trusselvurdering ble det presentert anbefalte tiltak knyttet til både trusler og sårbarheter som utnyttes av kriminelle. Formålet er å gjøre næringsliv og forvaltningsorganer i

stand til å bekjempe felles kriminalitetsutfordringer gjennom egne, forebyggende tiltak.

Les rapporten i PDF, under publikasjoner på [→ okokrim.no](https://okokrim.no)

Nordisk analysesamarbeid

Økokrim bidro i 2024 i arbeidet med to nordiske analyser av henholdsvis digitale bedrageri og bruken av kontanter i Norden «Nordic threat assessment on online fraud 2024» og «Cashing Out». Begge rapportene har gitt viktig innsikt i felles nordiske trusler og kriminelle nettverk som opererer på tvers av grensene. Rapportene gjør også rede for tiltak som er forsøkt utprøvd eller implementert i de nordiske landene. Arbeidet med rapportene har gitt erfaringsoverføring og styrket det nordiske samarbeidet mot økonomisk kriminalitet.

Nordic threat assessment on online fraud 2024

Rapporten har sitt utspring i det styrkede nordiske politisamarbeidet mot digitale bedrageri og arbeids-

gruppen Nordic anti-fraud cooperation. For å kunne iverksette felles tiltak på tvers av landene ble det besluttet å utarbeide en nordisk trusselvurdering om bedrageri. Økokrim ledet dette arbeidet. Formålet med rapporten var å kartlegge de alvorligste modusene innenfor nettbaserte bedragerier i Norden, identifisere sårbarheter, dele erfaringer om allerede implementerte, forebyggende tiltak samt komme med anbefalinger til nye tiltak.

Rapporten er et resultat av et samarbeid mellom District Prosecutor på Island, National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) i Danmark, Nationellt Bedrägericentrum (NBC) i Sverige (en del av Nationella operativa avdelningen (NOA), National Police board of Finland (tilsvarende Politidirektoratet i Norge) og Økokrim.

I rapporten kommer det frem at det for Norden ble registrert over 828 millioner euro i midler tapt ved bedrageri i 2023. Dette er et konservativt estimat.

Det vanligste forebyggende tiltaket mot bedrageri i Norden har vært offentlige informasjonskampanjer for å øke publikums bevissthet. Resultatet av disse er varierende, og det rapporteres ofte om liten eller ingen effekt. Rapporten identifiserer også flere sårbarheter som er felles for de nordiske landene, blant annet høy grad av tillit.

Les rapporten i PDF, under publikasjoner på → okokrim.no

Cashing Out

De nordiske landene har gjennom samarbeidsforum identifisert at landene har felles utfordringer knyttet til hvitvasking av kontanter utenfor egne grenser, som stammer fra kriminalitet i Norden. For

å få felles forståelse av modusen i Norden har det blitt utarbeidet en felles rapport.

Ettersom penger i stor grad har blitt digitalisert, har de kriminelles fortsatte bruk av kontanter fått lite oppmerksomhet og gått under radaren. Kontantenes anonymitet gjør at de fortsatt er et nyttig verktøy for å unngå å avsløre deres opprinnelse for politiet. De kriminelle utnytter de åpne grensene til å transportere kontanter som stammer fra kriminalitet ut av de nordiske grensene, og hvitvasker dem andre steder i verden. I Norge og Danmark er det gjennomført tiltak som har redusert hvitvaskingen i utlandet, men det er grunn til å tro at kontanter i større grad enn tidligere nå hvitvaskes i Norge og Danmark.

Les rapporten i PDF, under publikasjoner på → okokrim.no

Nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretningssenter

Nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretningssenter (NTAES) er et samarbeid mellom politiet, Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten og Arbeidstilsynet, og er lokalisert hos Økokrim. NTAES skal bidra til å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet, herunder arbeidslivskriminalitet, og har i 2024 utgitt publikasjonene «Når lønnen uteblir – Om lønnstyveri – fenomen, modus og sårbarheter» og «Registermanipulasjon». Rapporten om registermanipulasjon følges opp videre i det tverrfaglige samarbeidet med særlig fokus på å lukke sårbarheter og forebygge kriminalitet.

Forebygging

Tiltak som reduserer sårbarheter som kan utnyttes til lovbrudd

Politiets samfunnsoppdrag er å bekjempe kriminalitet og skape trygghet for befolkningen. For å lykkes med dette er forebygging en sentral del av innsatsen, noe som krever et solid kunnskapsgrunnlag og en målrettet prioritering av ressurser. Etterretning og erfaring fra straffesaker gir verdifull innsikt i sårbarheter som kan utnyttes av kriminelle, og ofte er det andre samfunnsaktører som må iverksette tiltak for å redusere risikoen for gjentatt utnyttelse.

I 2024 har en av de største utfordringene vært svekket tillit i samfunnet. Kriminelle aktører utnytter sårbarheter gjennom massebedragerier, registermanipulasjon, arbeidslivskriminalitet og fiskerikriminalitet. For å bekjempe disse komplekse kriminalitetsformene og beskytte enkeltpersoner, næringslivet, offentlige institusjoner og samfunnets felles ressurser har Økokrim arbeidet for en

Foto: Pixabay

helhetlig forebygging på tvers av offentlige etater, næringslivsaktører og andre samfunnsaktører. Målet er å sette inn forebyggende tiltak tidligst mulig i verdikjeden og lukke sikkerhetshull som kan utnyttes.

I 2025 vil Økokrim prioritere tiltak for å redusere omfanget av alvorlige bedragerier mot offentlige etater og støtteordninger, blant annet gjennom en satsing på bekjempelse av registermanipulasjon (se side 29). Økokrim vil videreføre det tette samarbeidet med privat næringsliv og relevante aktører i ulike sektorer og bidra til et styrket totalforsvar mot økonomisk kriminalitet.

Forebygging som organisatorisk uttrykk

Forebygging av kriminalitet handler om å utvikle og implementere tiltak som reduserer risikoen for

lovbrudd. Disse tiltakene bygger på solid kunnskap om kriminalitetsutfordringene samt sårbarhetene og mekanismene de kriminelle aktørene utnytter. For å sikre en systematisk og kunnskapsbasert tilnærming har Økokrim vektlagt at det forebyggende arbeidet skal ha en tydelig organisatorisk forankring og prioriteres på lik linje med etterretning, etterforskning og rettsforfølging. En effektiv forebyggingsstrategi krever ofte en annen tilnærming enn tradisjonell kriminalitetsbekjempelse, med særlig fokus på konkretisering og prioritering av målrettede tiltak.

De forebyggende tiltakene utarbeides basert på en kombinasjon av informasjon fra etterretning, etterforskning og andre interne og eksterne kilder. Gjennom tett samarbeid med offentlige og private aktører får vi også tilgang til informasjon om sårbarheter og effektive tiltak for å redusere risikoen på tvers av sektorer.

Økokrim-modellen

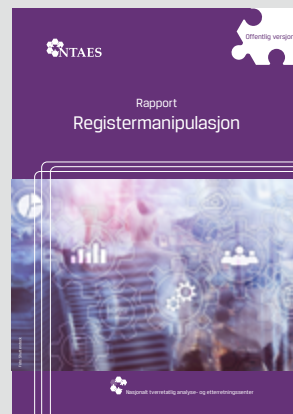
Forebygging krever en metodisk tilnærming og tydelig konkretisering for å oppnå reelle resultater. Derfor har Økokrim utviklet en modell for systematisk og inkluderende implementering av forebyggende tiltak, Økokrim-modellen. Modellen vektlegger tett samarbeid mellom offentlige og private aktører for å styrke forebyggingsarbeidet på tvers av sektorer.

Les om modellen på okokrim.no →

Registermanipulasjon

NTAES sin rapport om registermanipulasjon følges opp gjennom et tverretatlig arbeid med mål om å innskrenke mulighetene for å manipulere offentlige registre i den hensikt å begå bedragerier eller utnytte offentlige utbetalingsordninger systematisk med uriktige opplysninger. Økokrim deltar i arbeidet gjennom tiltaksforslag laget ved hjelp av Økokrim-modellen samt forebyggende ressurser. Det forventes at arbeidet vil føre til konkrete prosjekter i løpet av 2025.

Les om rapporten på ntaes.no →

En grundig forståelse av trusselbildet og kriminalitetsutviklingen gjør det mulig for Økokrim å identifisere hvem som har ansvaret for å håndtere ulike sårbarheter. Dette legger grunnlaget for å iverksette treffsikre, forebyggende tiltak og lukke sikkerhetshull før de blir utnyttet av kriminelle aktører.

Eksempel på tiltak

Økokrim har siden høsten 2024 samarbeidet med offentlige etater om å utvikle tiltak for å redusere sårbarheter innen transportbransjen.

Samarbeid om forebygging av svindel

Økokrim tok i 2023 initiativ til en nasjonal ekspertgruppe mot digital svindel. Gruppen ledes av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) og består av deltakere fra teletilbydere (operatører), Nkom, Nasjonal referansedatabase (NRDB) og Økokrim, med observatører fra Næringslivets sikkerhetsråd, Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Finans Norge og digitaliseringsdirektoratet.

Bidragene fra samarbeidende, private næringslivsaktører og offentlige etater har vært nøkkelen for å redusere sårbarheter som legger til rette for kriminalitet i 2024.

Gjennom dette forebyggende arbeidet har Økokrim bidratt til å identifisere og påpeke sårbarheter i norsk telekominfrastruktur. Dette arbeidet har resultert i implementering av flere effektive tiltak. Blant de konkrete resultatene er en kraftig reduksjon i antallet vellykkede svindelanrop mot norske mobilnumre det siste året. I tillegg utnyttet færre norske virksomheter i SMS-svindelskampanjer sammenlignet med tidligere år.

Samarbeidet utvikler og implementerer tiltak fortløpende, og er et godt eksempel på totalforsvaret mot kriminalitet hvor offentlig og privat samarbeid står sterkt.

Etterforsking

Økokrims saksarbeid

For å bekjempe økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet er det avgjørende å etterforske alvorlige lovbrudd. Slike lovbrudd påfører samfunnet, virksomheter og enkeltpersoner betydelige økonomiske tap og andre negative konsekvenser.

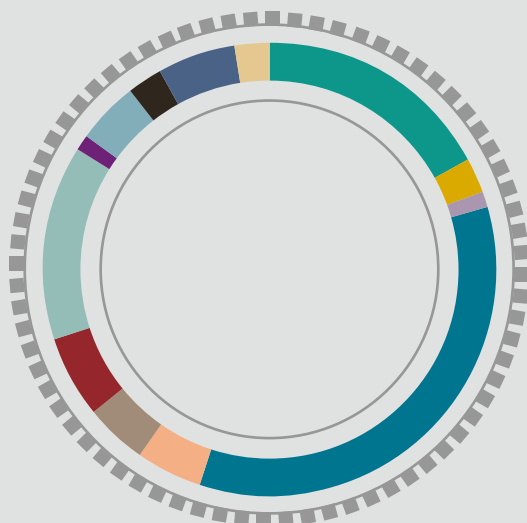
Ved vurderingen av om en sak utgjør alvorlig kriminalitet, ser Økokrim blant annet på sakens kompleksitet, det økonomiske utbyttet og eventuelle forgreninger til utlandet. I tillegg vurderes den forebyggende og allmennpreventive effekten av en straffesak, samt muligheten for inndragning av utbytte.

Økokrim har myndighet til å gjennomføre ransaking og beslag og bruke andre tvangsmidler. Det gjennomføres avhør av både mistenkte og vitner. I denne fasen har den mistenkte ofte status som siktet. Økokrim bistår også politidistriktene i etterforskingen av en rekke saker og samarbeider tett med utenlandske politimyndigheter. Som nasjonalt statsadvokatembete kan Økokrim ta inn saker fra hele landet og har selv myndighet til å velge hvilke saker som skal etterforskes, i tråd med føringer og prioriteringer fra Riksadvokaten.

Foto: Pixabay

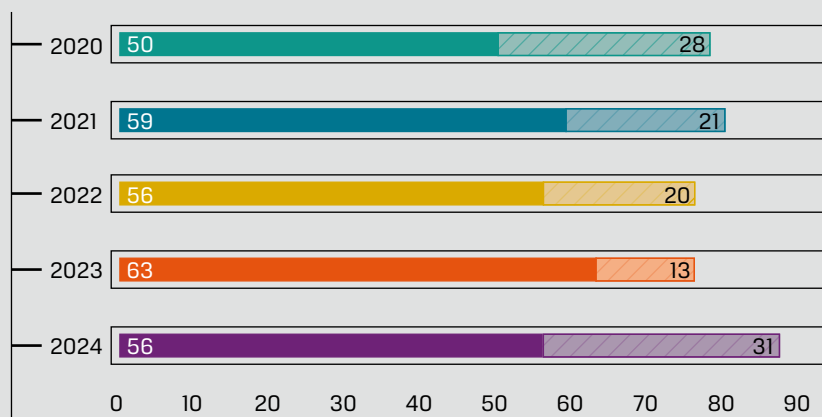
Økokrim-saker i 2024

- Bedrageri
- Underslag
- Forbrytelser i gjeldsforhold (regnskap)
- Skatt – merverdiavgift – toll
- Verdpapirhandel – finans
- Korruptsjon
- Utroskap
- Heleri – hvitvasking
- Dokumentfalsk*
- Økonomisk kriminalitet – annet*
- Datakriminalitet – annet
- Forurensning
- Naturkriminalitet
- Arbeidsmiljøkriminalitet*
- Annen miljøkriminalitet
- Annet

*Markering uten farge indikerer 0 registrerte saker.

Saksarbeid i Økokrim

Lys skravert farge:

Nye Økokrim-saker

Mørk farge:

Pågående Økokrim-saker

Saksbehandlingstid

I 2024 var saksbehandlingstiden på 390 dager. Økokrim har til enhver tid flere saker under etterforskning, valgt ut basert på kriteriene i påtaleinstruksen kapittel 35. Vi kommenterer normalt ikke pågående saker med mindre de allerede er offentlig kjent eller påtalevedtak er truffet. Les mer om saker fra 2024 under «Iretteføring og avgjørelser» fra side 41.

Om digital etterforskning

Digitale spor og beviskilder spiller en stadig større rolle i straffesaker og stiller økende krav til teknologisk kompetanse og kapasitet.

Avdeling for digital etterforskning og innovasjon (ADEi) tilbyr et bredt spekter av tjenester som støtter etterforskning både i Økokrim og i politiet generelt. Avdelingen bidrar med teknologisk ekspertise for å håndtere og analysere digitale bevis, noe som er avgjørende i arbeidet med å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

Kryptovalutagruppe

Kryptovaluta benyttes i stadig økende grad i profittmotivert kriminalitet av kriminelle som ønsker å overføre og hvitvaske utbytte fra sine straffbare handlinger. Politiet har et ikke ubetydelig kapasitets- og kompetansebehov som må tilfredsstilles for at de skal kunne følge denne typen pengespor og utbytte og foreta inndragning av verdier omgjort til kryptovaluta.

Økokrim har en egen kryptovalutagruppe som i 2024 har deltatt i etterforskningen i flere av Økokrims egne saker og bistått distrikter og andre særorgan med undersøkelser i og utenfor straffesak. Den har også bidratt med foredrag internt i politiet og for eksterne samarbeidspartnere. Kryptovalutagruppen har ferdigstilt verktøy for bearbeiding og sammenstilling av data mottatt fra eksterne tjenesteleverandører relatert til kryptovaluta, og har samarbeidet med utenlandske, samarbeidende tjenester, blant annet gjennom stedlige workshoper og opplæring samt undersøkelser av kryptovaluta.

Digitale verktøy

Økokrim har i mange år samarbeidet tett med flere internasjonale leverandører innen både maskinvare og programvare rettet mot digital etterforskning. I 2024 hadde Avdeling for etterforskning og digital innovasjon et nært samarbeid med leverandøren av et av våre primære verktøy for digital etterfor-

sking, for å videreutvikle funksjonalitet. Sammen med leverandøren ble det blant annet utviklet markedsledende funksjonalitet for å sortere ut beslagsfritt materiale. Det har også vært viktig å løpende dele våre erfaringer med leverandørene og andre brukere.

Digital etterforskningsstøtte

I løpet av året ble digital etterforskningsstøtte (DES) etablert som et strategisk prosjekt med mål om å standardisere og akselerere prosesser og metoder for arbeid med digitale beslag. Prosjektet skal ta for seg hele prosessen, fra ransaking og sikring av digitale spor til presentasjon i retten. Dette helhetlige perspektivet skal sikre at digitale spor håndteres på en effektiv, mer presis og kvalitetssikret måte.

DES er et tverrfaglig initiativ som samler ekspertise fra ADEi og etterforskningsavdelingen. Gjennom samarbeid på tvers av fagområder legges det til rette for utvikling av nye metoder og verktøy som kan møte utfordringene i det digitale landskapet. Dette samarbeidet styrker både den operative kapasiteten og den teknologiske utviklingen i organisasjonen.

Etableringen av DES markerer et viktig skritt mot å styrke arbeidet med digitale beslag. Prosjektet har stort potensial for å gi betydelig gevinst. Ved å strømlinjeforme prosesser og sikre korrekt ressursutnyttelse kan etterforskningstiden som mål reduseres. Innovasjon og kompetanseheving står også sentralt i prosjektet, noe som vil ruste oss for å møte fremtidige utfordringer innen digitale etterforskninger.

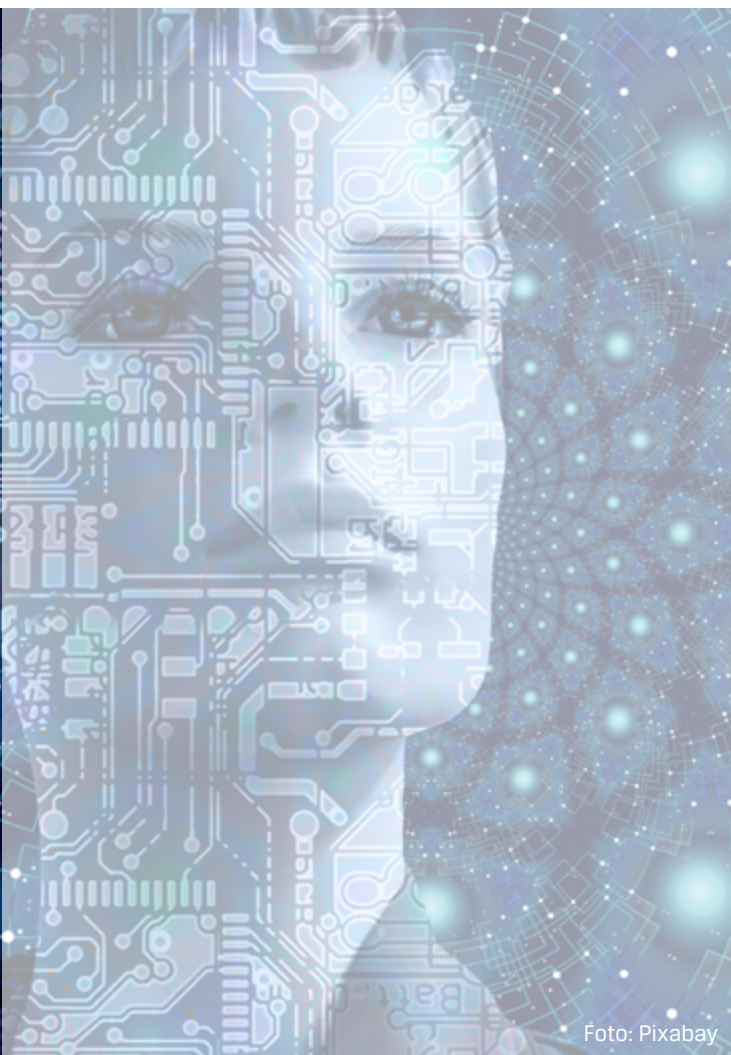

Foto: Pixabay

Foto: metamorworks/iStock

I løpet av det siste året har Økokrim økt sin samlede bistand til politidistriktene sammenlignet med 2023.

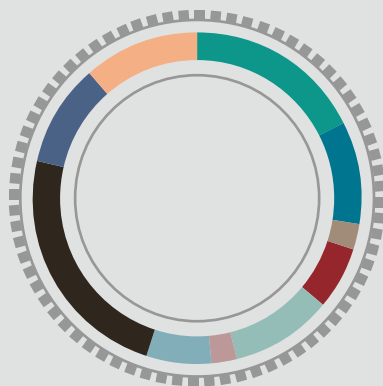
Bistand og fagforvaltning

Økokrim har etablert en ordning der hvert av politidistriktene har en fast kontaktperson som koordinerer henvendelser og bistand mellom distriktet og Økokrim. Kontaktpersonene svarer på forespørsler eller henviser videre til personer i enheten som har den relevante kompetansen og erfaringen som er påkrevet for å besvare den aktuelle forespørselen.

Økokrim gjennomfører årlige møter med hvert av politidistriktene der distriktets største utfordringer innenfor økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet gjennomgås og det redegjøres for distriktets viktigste straffesaker på områdene. På møtene deltar som hovedregel lokalt økoteam, politijuristene som har ansvaret for de ulike sakene, samt representanter fra de regionale statsadvokatembetene. Fra Økokrims side møter distriktets kontaktperson og statsadvokater tilknyttet bistandsvirksomheten, noe som gjør det mulig å treffe raske beslutninger om Økokrims eventuelle bistand i de aktuelle sakene.

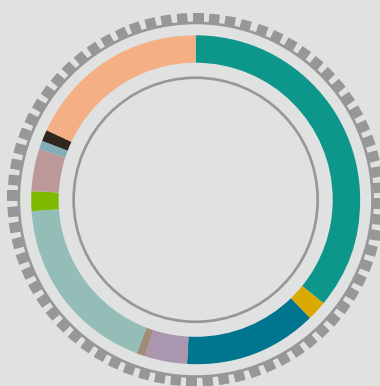

Bistand til politidistrikt

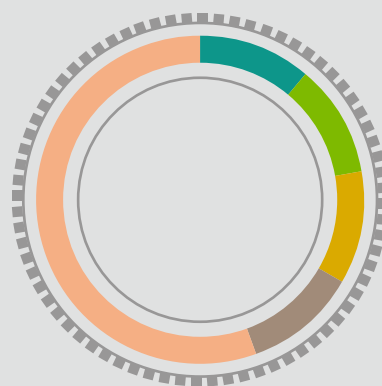
- Bedrageri
- Underslag
- Forbrytelser i gjeldsforhold (regnskap)
- Skatt – merverdiavgift – toll
- Verdipapirhandel – finans

Bistand til utlandet (rettsanmodninger)

- Korrupsjon
- Utroskap
- Heleri – hvitvasking
- Dokumentfalsk
- Økonomisk kriminalitet – annet

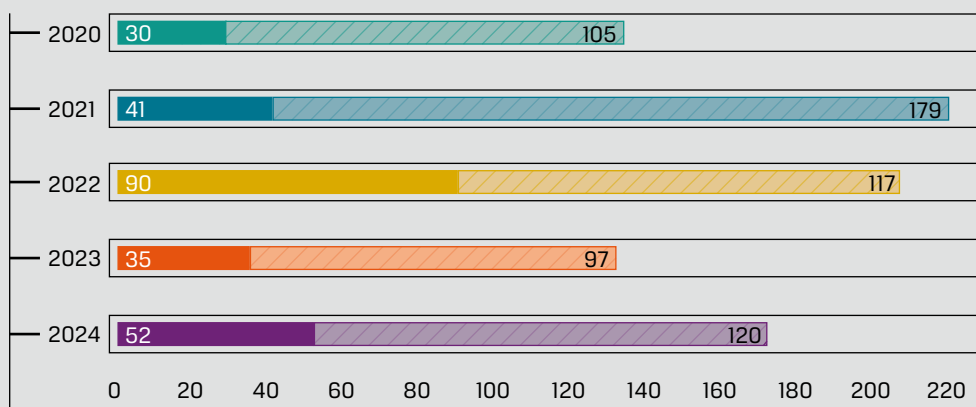
Bistand til andre

- Datakriminalitet – annet*
- Forurensning
- Naturkriminalitet
- Arbeidsmiljøkriminalitet*
- Annen miljøkriminalitet
- Annet

*Markering uten farge indikerer 0 registrerte saker.

Bistandssaker i Økokrim

Lys skravert farge:
Nye bistandssaker

Mørk farge:
Pågående bistandssaker

Økokrims etterforskningsbistand

Både nasjonalt og internasjonalt er det økende etterspørsel etter spesialisert etterforskningskompetanse, noe som gjenspeiles i et økende antall bistandssaker under arbeid. Økokrim har også i 2024 hatt en sentral rolle i å bistå politidistriktene og internasjonale samarbeidspartnere i saker på Økokrims fagfelt.

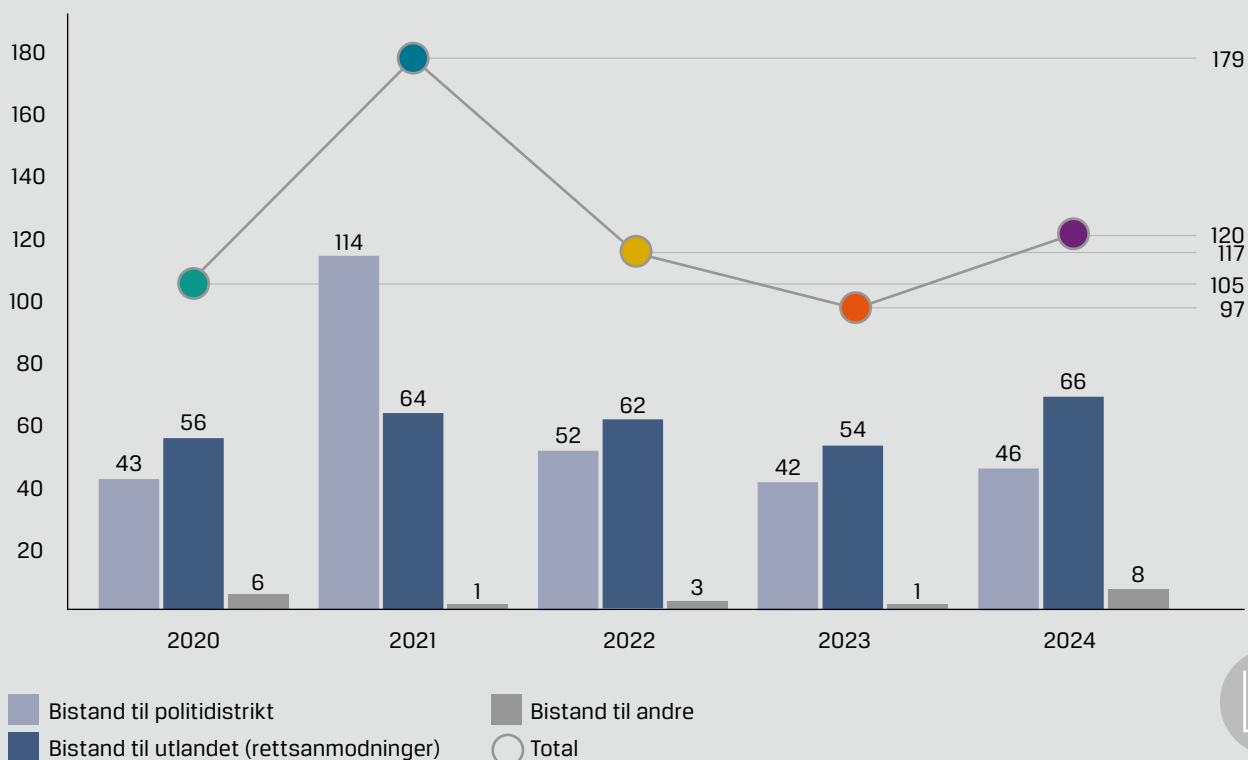
Etterforskningsbistand til politidistriktene

Omfanget av Økokrims bistand til politidistriktene varierer fra korte, avgrensede oppdrag til langvarige og ressurskrevende engasjementer, der

våre ansatte deltar aktivt i etterforskningen over tid. Denne fleksibiliteten gjør det mulig å tilpasse bistanden etter politidistriktenes behov og sikre støtte der den er mest nødvendig.

I løpet av det siste året har Økokrim økt sin samlede bistand til politidistriktene sammenlignet med 2023. Dette understreker det økende behovet for både kapasitet og kompetanse i arbeidet med økonomiske og miljørelaterte straffesaker. Politidistriktene har over tid hatt utfordringer med å bygge opp tilstrekkelig robuste fagmiljøer for å håndtere denne typen kriminalitet, noe som gjør Økokrims

Nye bistandssaker totalt

bistand særlig viktig. Som tidligere år har bistanden omfattet et bredt spekter av sakstyper, med hovedvekt i 2024 på bedragerisaker og naturkriminalitet – i tråd med utviklingen i 2023.

Fremover vil vi fortsette å utvikle vår bistandsrolle for å møte kriminalitetsutviklingen og de utfordringene politidistriktene står overfor. Den økende kompleksiteten i kriminalitetsbildet krever kontinuerlig kompetanseutvikling og et tett samarbeid mellom Økokrim og politidistriktene. Vi arbeider derfor aktivt med å styrke dialogen og sikre at vi er tilgjengelige for både rådgivning og operativ bistand når behovet oppstår.

Målet er å bidra til en mer effektiv og målrettet bekjempelse av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

Etterforskningsbistand til utlandet

Økokrim mottar og besvarer hvert år en rekke rettsanmodninger fra utenlandske myndigheter som har behov for etterforskningsskritt i Norge. Disse anmodningene gjelder saker der utenlandske myndigheter etterforsker egne borgere og virksomheter for mistanke om lovbrudd. Rettsanmodningene varierer i omfang – fra innhenting av informasjon og mindre etterforskningsskritt til omfattende operasjoner og langvarig etterforskning.

Kriminaliteten blir stadig mer global, og økonomiske transaksjoner, selskapsstrukturer og digitale bedragerier opererer på tvers av landegrenser. Denne utviklingen har ført til en økning i antall mottatte rettsanmodninger, og Økokrims bistand til utenlandske samarbeidspartnere er nå mer omfattende enn tidligere. Dette understreker

viktigheten av et tett og effektivt samarbeid med myndigheter i andre land.

I 2024 mottok Økokrim 66 rettsanmodninger fra utenlandske samarbeidspartnere, en økning fra 54 i 2023. Særlig har antallet anmodninger knyttet til bedrageri økt. Flere av disse sakene omhandler norske borgere som har blitt utsatt for digitale bedragerier begått av aktører med tilhørighet utenfor Norge, og som etterforskes av myndighetene i gjerningspersonenes hjemland. Denne utviklingen understreker behovet for en fortsatt satsing på forebyggende tiltak mot digitale bedragerier.

Eksempel på rettsanmodning

Økokrim mottok i september 2024 en rettsanmodning fra Ekobrottsmyndigheten i Sverige i en sak som gjaldt mistanke om markedsmanipulasjon av aksjen i et svensk selskap. Handlene i aksjen var utført av en norsk statsborger, og svenske myndigheter ønsket at Økokrim gjennomførte et avhør av mistenkte. Avhøret ble gjennomført av bistandskoordinerende enhet, samt en intern ressurs på verdipapirmarkedet.

Bistand i saker knyttet til miljøkriminalitet

Økokrim har det nasjonale fagansvaret for miljøkriminalitet og besitter spisskompetanse på området. Dette bidrar til å sikre at miljøkrimsaker over hele landet behandles på en enhetlig og forsvarlig måte.

I 2024 har Økokrim bistått politidistriktene i etterforskning og påtaleavgjørelser i en rekke straffesaker knyttet til blant annet forurensning, ulovlig fiske, dyrevelferd, akvakultur, jakt og tømmerhogst. Blant disse sakene er et omfattende sakskompleks om brudd på naturmangfoldloven, som involverte

ulovlig innsamling og omsetning av fugleegg. Saken har forgreninger i flere politidistrikter og omfatter også aktører utenfor Norge.

Økokrim har i tillegg ytt bistand i saker knyttet til brudd på kulturminneloven i ulike politidistrikter. Slike lovbrudd kan forårsake uopprettelig skade på vår felles kulturarv.

Bistandsfunksjonen omfatter også arbeid med å styrke og vedlikeholde politidistriktenes egne fagmiljøer, utgivelse av fagbladet Miljøkrim samt samarbeid med utenlandske myndigheter i miljøkrimsaker med forgreninger til Norge.

56 000 fugleegg beslaglagt i felles aksjon

I en felles aksjon som startet i november 2023, aksjonerte politiet og Økokrim flere steder i landet mot det de anser for å være et nettverk av eggtyver som driver med ulovlig sanking og salg av egg fra truede fuglearter.

Den omfattende aktiviteten som ble avdekket, er det alvorligste tilfellet av ulovlig eggsanking man har sett hittil, og blant de alvorligste tilfellene av faunakriminalitet som noensinne er avdekket i Norge. De alvorligste lovbruddene har en strafferamme på 6 års fengsel. Økokrim har koordinert aksjonen og gitt nødvendig bistand, og har ansvar for etterforskningen i tre av sakene og koordineringen av etterforskningen av de resterende sakene, som utføres av politidistriktene. Noen av sakene har også forgreininger til utlandet.

Foto: fra straffesak

Bistand fra påtalesiden

Økokrim bistår politidistriktene og statsadvokatembetene i påtalefaglige spørsmål. I 2024 ga Økokrims påtalejurister bistand i saker knyttet til ulike typer kriminalitet, blant annet korrupsjon, hvitvasking, heleri, selvvasking, skattekriminalitet og miljøkriminalitet.

Innen skattekriminalitet gir Økokrim omfattende bistand, og er involvert i de fleste skattestraffesaker som behandles av norsk politi og påtalemyndighet. Det samme gjelder miljøkrimsaker, hvor Økokrim spiller en sentral rolle. På andre rettsområder skjer bistand mer sporadisk, avhengig av sakstype og behov.

Erfaringen fra samarbeidet med politidistriktene viser at de største utfordringene i straffesaker ofte ligger i de påtalerettslige spørsmålene. Dette skyldes sakskompleksitet og juridisk krevende problemstillinger. Økokrims bistand har derfor blitt stadig mer målrettet mot slike spørsmål.

I tillegg har Økokrim gjennomført kompetansehevende tiltak for påtalemyndigheten i både politidistriktene og statsadvokatembetene. Særlig har det vært fokus på bestemmelsene om skattesvik, hvitvasking, heleri, økonomisk utroskap og inndragning, for å styrke påtalekompetansen på disse områdene.

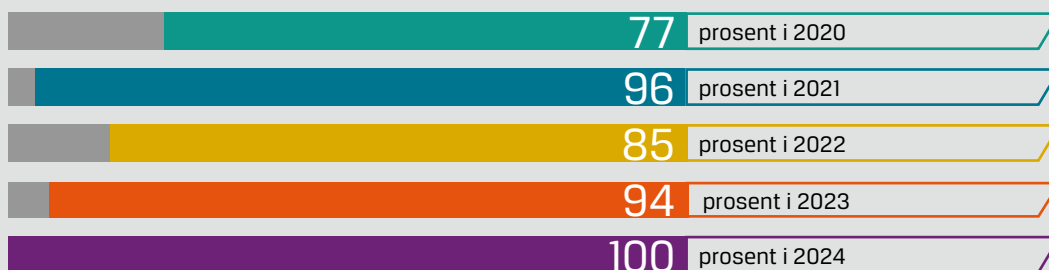
Foto: Pixabay

Iretteføring og avgjørelser

Når en etterforskning er ferdigstilt, har straffesaker flere mulige utfall: Saken kan henlegges, eller siktede kan ilegges forelegg eller settes under tiltale. I 2024 var domfellelsesprosenten til Økokrim 100 prosent. Økokrim tar kun ut tiltale når den påtaleansvarlige er overbevist om siktedes straffskyld, og mener straffskylden kan bevises i retten. Etter at en tiltale er tatt ut, berammes straffesaken for domstolene. En tiltalt kan bli funnet skyldig eller delvis skyldig eller frifinnes. Straffesaken behandles først av tingretten, men utfallet kan ankes til lagmannsretten og deretter til Høyesterett. Økokrim irettefører saker for alle instanser. Sakene er ofte gjenstand for offentlig interesse, og avgjørelsene begrunnes ofte av domstolen med behov for å oppnå en allmennpreventiv effekt.

Domfellelse

Gjennom straffesakene opparbeider Økokrim mye kunnskap som ofte ikke er tilgjengelig på andre måter. Denne brukes aktivt i fagforvaltningen, og ikke minst i det forebyggende arbeidet for å hindre eller begrense muligheten for at tilsvarende lovbrudd skjer igjen.

Fiskerikriminalitet

I 2024 tilsto en mann å ha latt 45 torskegarn stå urøktet i havet i fire måneder. Da Fiskeridirektoratet dro garnene, ble det funnet et stort antall død fisk og krabbe, samt 23 druknede niser.

Fiske med garn er en lovlig metode, men når det ikke røktes, oppstår det fare for at dyrene som fanges i garnene, utsettes for unødige påkjenninger og lidelse.

Mannen, som arbeidet som skipper på en fiskebåt, ble dømt for å ha utøvd fiske på en måte som strider med forsvarlig dyrevelferd, og for å ha hensatt dyr i hjelpeløs tilstand. Han ble også dømt for overtredelse av røktingsplikten. Etter rabatt for tilståel-

sen og saksbehandlingstid fikk skipperen en dom på 30 dagers fengsel og måtte betale erstatning til Fiskeridirektoratet.

Forurensingskriminalitet

Et Stavanger-basert, norsk selskap ble i 2024 straffet for eksport og strandopphugging³ av to skip. Selskapet vedtok i desember et forelegg på 8 millioner kroner for brudd på forurensningsloven.

Begge skipene opererte i Nordsjøen i en årrekke, men seilte fra norsk farvann kort tid før de fylte 20 år og var for gamle for å operere i Norge. Skipene endte opp på en strand i India for å bli hugget opp, i perioden 2018 til 2020.

Miljøkriminalitet er ødeleggende både for miljøet og for vårt økonomiske system. Strandopphugging av utrangerte skip er et stort, internasjonalt miljøproblem med omfattende negative miljøkonsekvenser, blant annet for de lokale økosystemene. Det lønner seg imidlertid økonomisk å skrape skip i

3 Beaching på engelsk.

India, siden stålprisene der ligger langt over prisene i Europa og Tyrkia. Slik miljøkriminalitet er derfor også økonomisk kriminalitet.

Forelegget ble utstedt i juni 2024, og ble opprinnelig ikke vedtatt av selskapet. Saken ble dermed sendt til tingretten, og det ble berammet hovedforhandling over fire uker i januar 2025. Rettsaken falt bort som følge av at selskapet vedtok forelegget, og vedtatt forelegg gjelder som dom. Selskapet har presisert at de ikke erkjenner straffskyld. Saken ble anmeldt av Miljødirektoratet.

Digitalt bedrageri

I 2024 ble en malaysisk mann dømt til en rekordhøy straff for forsøk på digitale bedragerier i en sak hvor lagmannsretten hevet fengselsstraffen med 50 prosent til fire og et halvt år, fratrullet tilståelsesrabatt på 20 prosent. Hadde han ikke tilstått, ville lagmannsretten dømt han til 5 år og 9 måneder. Saken er et eksempel på at Økokrim også anker for å få hevet straffen i prinsipielt viktige saker. Det er svært viktig med høy straff ved forsøk på bedrageri for å vise at samfunnet tar slike saker på alvor.

Mannen forsøkte å bedra 244 000 personer i Oslo og Bergen, og var først mistenkt for spionasje, siden han kjørte rundt i Oslo og Bergen sentrum med en falsk basestasjon. PST, som først etterforsket saken, avdekket at det dreide seg om digitale bedragerier, og overførte saken til Økokrim. Der som mannen hadde lyktes med alle bedrageriene, kunne tapet for de fornærmede vært på over to milliarder. Han ble også dømt for å ha vært del av en organisert kriminell gruppe. 103 av bedrageriforsøkene ble fullbyrdet.

SMS-svindel

To rumenere ble dømt for grove bedragerier og ID-tyveri sommeren 2024, i en sak hvor 423 nordmenn er blitt bedratt.

Bedrageriene var rettet mot norske brukere av Statens vegvesens selvbetjeningsportal for kjøp og salg av kjøretøy. Ved hjelp av teknisk avanserte og intrikate metoder forsøkte gjerningspersonene å tappe uvitende ofre for mer enn 10 millioner kroner.

Gjennom grundig etterforskning, samarbeid med politi i utlandet og et godt samarbeid med næringslivet i Norge ble gjerningspersonene til slutt identifisert, pågrepet og dømt til henholdsvis 3,5 og 4,5 år i fengsel.

Hvitvasking

Økokrim startet i 2019 opprullingen av et internasjonalt hvitvaskingsnettverk sammen med belgiske og finske myndigheter. Utbytte ble hvitvasket gjennom kontoer i en rekke land. Om lag 24 millioner kroner gikk gjennom Norge. Pengene var utbytte fra digitale bedragerier begått i Belgia, Singapore og Danmark. De sentrale bakmennene ble identifisert og utlevert fra Storbritannia, og alle tre ble domfelt i Norge og Belgia. Nettverket opererte profesjonelt, kontrollerte en rekke bankkontoer i forskjellige land og kunne på kort varsel produsere kontrakter, faktura og andre bilag som ga inntrykk av at transaksjonene var legitime. I juni 2024 ble de to siste tiltalte i komplekset domfelt i Borgarting lagmannsrett, og alle dommene er nå rettskraftige. Til sammen er fem personer domfelt i Norge og ytterligere tre i Belgia. Det er også straffesaker i Finland knyttet til etterforskningen.

Inndragning

En russisk statsborger ble i 2024 dømt til inndragning av 72 millioner kroner i Agder lagmannsrett. Dommen er spesiell fordi Økokrim fremmet en ren inndragningssak for retten med påstand om inndragning av utbytte mottatt i Norge fra ukjente primærhandlinger begått i utlandet i en sak der lovbrøteren befant seg i utlandet. Retten fant det bevist at lovlig erverv kunne utelukkes, og at pengene, som ble beslaglagt i 2014, var utbytte fra straffbare handlinger som skulle inndras.

Pengene kom hovedsakelig fra utenlandske foretak kontrollert av en person som var involvert i en i utgangspunktet lovlig logistikkvirksomhet. Pengene ble overført til norske kontoer fra kontoene til foretak registrert i skatteparadiser, som via kontoene tilhørende andre foretak kontrollert av samme person mottok pengene fra personer og foretak i Russland. Etterforskingen har ført Økokrim til land som Kypros, Latvia og Sveits.

Den straffbare virksomheten ble fanget opp gjennom rapporter om mistenkelige transaksjoner fra norske banker til Norges Financial Intelligence Unit (FIU). Meldingene ga enheten grunn til å anmelde forholdet.

Dommen ble anket til Høyesterett, som nektet anken fremmet, og pengene er inndratt til den norske staten.

Konkurskriminalitet

En tidligere styreleder ble i Borgarting lagmannsrett dømt til åtte måneder ubetinget fengsel for alvorlig konkurskriminalitet. Mannen ble i tillegg fradømt retten til å være styreleder og daglig leder i fem år. Styrelederen unnlot ifølge dommen å begjære

selskapet konkurs, til tross for at det drev for kreditorenes regning, og det ikke var utsikt til å redde virksomheten.

Lagmannsretten trakk frem som straffeskjerpende at kunder som hadde forskuddsbetalt, ble utsatt for store tap. Tiltalte drev virksomheten videre vel vitende om at den tapsbringende driften i økende grad var basert på forskudd fra kunder. Selskapets gjeld til kundene som hadde forskuddsbetalt, økte med inntil 35 millioner kroner fra oppbudsplikten inntrådte til konkurs ble begjært. Bobehandlingen viste at flere tusen kunder tapte penger etter å ha forskuddsbetalt for garderobeløsninger.

Skyldspørsmålet ble endelig avgjort ved tingretts dom, mens straffutmålingen ble anket.

Foto: Yevhen Fedoryshyn / iStock

Lagmannsretten satte med sin dom ned straffen fra 10 til 8 måneder ubetinget fengsel. Dommen viser at medlemmer av styret i ytterste konsekvens kan bli dømt til fengselsstraff dersom de driver for lenge på kreditorenes regning.

Skattekriminalitet og arbeidslivskriminalitet

En far og hans sønn er dømt til fengsel i forbindelse med grove skattesvik og grove regnskaps- overtredelser. Mennene jobbet som oppsøkende håndverkere og utførte maleoppdrag på forskjellige steder på Østlandet i 2020 og 2021. Virksomheten foregikk gjennom to enkeltpersonforetak som var registrert på to av mannens døtre, og som på denne måten ble brukt som stråpersoner. Samlet sørget far og sønn for at omsetningen fra maleoppdragene på over åtte millioner kroner ikke ble oppgitt til skattemyndighetene.

Faren er nå dømt til fengsel i to år, mens sønnen er dømt til fengsel i ett år og åtte måneder. I tillegg til fengselsstraff er far dømt til inndragning av kontanter og tre Rolex-klokker. Sønnen er dømt til inndragning av to Rolex-klokker, en Mercedes AMG Roadster og et krav på over 1,6 millioner kroner. Total inndragning beløper seg til over fire millioner kroner. De domfelte har hatt et høyt forbruk til tross for aldri å ha oppgitt verken inntekter eller formue til det offentlige.

Flere titalls kunder oppfattet foretakene som seriøse, og saken viser hvor vanskelig det er for kunder å oppdage useriøse aktører i markedet. Kundene ble fakturert med merverdiavgift og betalte over bank. De tiltalte gikk langt i å skape et inntrykk av at virksomheten til far og sønn ble drevet seriøst, og at merverdiavgift ble betalt.

Dette mente retten var klart straffeskjerpene når hele virksomheten var svart.

Saken er den første dommen etter en rekke anmeldelser fra Skatteetaten, hvor enkeltpersonforetak benyttes i en kortere periode når håndverkstjenester utføres. Felles for sakene er at foretakene skaffer kunder gjennom oppsøkende virksomhet eller anbudstjenester. Innehaveren av foretaket er ofte en stråperson, og det føres verken regnskap eller rapporteres merverdiavgift og skatt til offentlige myndigheter. Foretakene har ikke registrerte ansatte, og det benyttes utenlandsk arbeidskraft.

Rettskraftige avgjørelser	Dom	Forelegg
Bedrageri	8	
Underslag		
Forbrytelser i gjeldsforhold (regnskap)	1	
Skatt – merverdiavgift – toll	2	
Verdipapirhandel – finans		
Korrupsjon		
Utroskap	1	
Heleri – hvitvasking	13	
Dokumentfalsk		
Økonomisk kriminalitet – annet		
Datakriminalitet – annet	1	
Forurensning		1
Naturkriminalitet		
Arbeidsmiljøkriminalitet		
Annen miljøkriminalitet	1	
Annet	3	
Totalt	30	1

Foto: Pixabay

Tverrfaglig samarbeid

I totalforsvaret mot økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet bidrar svært mange aktører, både offentlige og private, norske og utenlandske. Bekjempelsen utøves både gjennom straffesaker og ved etterretning og forebygging. Økokrim har i 2024 ytterligere styrket samarbeidet med flere aktører nasjonalt og internasjonalt for å sikre en bedre kriminalitetsbekjempelse, blant annet gjennom mer effektiv informasjonsdeling. Tverrfaglig samarbeid og styrket informasjonsdeling er sentralt i regjeringens stortingsmelding mot økonomisk kriminalitet som kom i 2024.

Nasjonalt samarbeid

Straffesaksarbeidet

I straffesaker skjer samarbeidet enten ved at ansatte i den aktuelle etaten deltar i etterforskningen under ledelse av påtaleansvarlig, eller ved at etaten yter bistand, særlig i form av informasjonsdeling. Samarbeid i straffesaker skjer innen alle Økokrims ansvarsområder og er viktig både for kvalitet og effektivitet i straffesaksarbeidet.

Samarbeidsavtaler

Økokrim har samarbeidsavtaler og samarbeidsmøter med en rekke andre offentlige etater, blant annet Mattilsynet, Miljødirektoratet, Finanstilsynet, Fiskeridirektoratet, Kystvakten og Statens vegvesen. Disse avtalene og møtene bidrar til et godt samarbeid på tvers av etatene.

A-krimssamarbeidet

Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, politiet og Skatteetaten har et omfattende samarbeid på nasjonalt og regionalt nivå mot arbeidslivskriminalitet (a-krim). Målet med det tverretatlige samarbeidet er å bekjempe a-krim gjennom tverretatlig innsats, der etatenes samlede virkemidler og sanksjoner tas i bruk. Økokrim følger opp a-krimssamarbeidet på vegne av Politidirektoratet og har i 2024 bidratt blant annet i regelverksutviklingen på området.

Det sentrale samarbeidsforum

Det sentrale samarbeidsforum (DSSF) består av direktørene for Arbeidstilsynet, Politidirektoratet, Skatteetaten, Tolletaten og Arbeids- og velferdsetaten, i tillegg til Riksadvokaten og sjef for Økokrim. Formålet med DSSF er å styrke samarbeidet mellom etatene for å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet, herunder arbeidslivskriminalitet.

I 2024 har Det sentrale samarbeidsforum hatt særlig oppmerksomhet på regjeringens stortingsmelding mot økonomisk kriminalitet, det operative tverretatlige samarbeidet, arbeidslivskriminalitet og registermanipulasjon.

Fiskerikriminalitet

På høsten 2024 formaliserte Økokrim og Fiskeridirektoratet et forebyggende samarbeid. Formålet er å forebygge fiskerikriminalitet gjennom kunnskap om sårbarheter, og invitere andre offentlige etater og private næringslivsaktører til å bidra til å redusere spillerommet for kriminalitet i fiskerinæringen.

Privat næringsliv

FIU ved Økokrim deltar aktivt i det offentlig-private samarbeidet mot økonomisk kriminalitet (OPS ØK).

OPS ØK ble etablert i 2021 for å styrke koordineringen og skape en felles plattform for informasjonsdeling mellom finansnæringen og offentlige myndigheter. Ved å dele informasjon om kriminalitetsmodus, utviklingstrekk, utfordringer og risikoreduserende tiltak kan rapporteringspliktige finansforetak og myndighetene samarbeide mer målrettet i bekjempelsen av hvitvasking og terrorfinansiering. Samarbeidet har senere blitt utvidet til å omfatte flere former for økonomisk kriminalitet, inkludert bedragerier.

Samarbeidet omfatter faste møter, nettseminarer og ulike prosjekter som bidrar til økt kunnskap og bedre forebyggende tiltak.

Revisorer, regnskapsførere og advokater

Økokrim har jevnlig samarbeidsmøter med bransjeorganisasjoner for revisorer, regnskapsførere og advokater og har også i 2024 bidratt med opplæring, artikler, veiledning og andre kompetansehevende tiltak for disse profesjonene.

Retningslinjer for forelegg i korrupsjonssaker

Økokrim har i 2024 arbeidet med forslag til retningslinjer for fastsettelse av forelegg mot foretak i korrupsjonssaker som omfattes av OECD-konvensjonen. I denne forbindelse er det blant annet innhentet bakgrunnsinformasjon og avholdt dialogmøter med større selskaper med internasjonal virksomhet og rådgivnings-selskaper og advokatkontorer spesialisert på compliance. Endelige retningslinjer skal godkjennes av Riksadvokaten.

Hospitering ved Økokrim

Ved Økokrim hospiterer ansatte i Skatteetaten og fra 2025 også ansatte i Finanstilsynet. Formålet er å utvikle samarbeidet og sikre god og effektiv informasjonsdeling. Økokrim har også hospitanter fra øvrige deler av politiet og påtalemyndigheten.

Internasjonalt samarbeid

I likhet med samfunnet generelt blir også kriminaliteten stadig mer internasjonal. Økokrim samarbeider derfor i utstrakt grad med utenlandske politi- og påtalemyndigheter. I dag skjer slikt samarbeid i svært mange av Økokrims straffesaker, og Økokrim bistår også jevnlig utenlandske myndigheter i deres saker. I tillegg deltar Økokrim internasjonalt i en rekke fora innen straffesaksbehandling, etterretning og forebygging.

Europol og EMPACT (European Multi-disciplinary Platform Against Criminal Threats)

Økokrim har det nasjonale koordineringsansvaret for bedrageri (OAP OFS) og hvitvasking & inndragning (OAP CFMLAR). I tillegg er Økokrim deltaker i flere samarbeidsprosjekter innen økonomisk

kriminalitet, blant annet innen korrupsjon og bedrageri, hvor det arbeides med store internasjonale IT-selskaper for å forebygge bedrageri via deres plattformer.

På miljøsidan har Økokrim i 2024 deltatt i fire operasjoner i Europol EMPACT Envicrime-samarbeidet, blant annet med fokus på natur- og faunakriminalitet og ulovlig handel med avfall. Økokrim har gjennom året også deltatt i ulike typer samarbeid blant annet om ulovlig handel med kjæledyr, faunakriminalitet, utvikling av retningslinje innen CITES-området, håndtering av levende dyr og kunst- og kulturkriminalitet.

Nordisk samarbeid

Økokrim samarbeider med de nordiske politi- og påtalemyndighetene både innen straffesaksarbeid, etterretning og forebygging. I samarbeid med de andre nordiske nasjonale politimyndighetene ble det i 2024 utarbeidet to rapporter, (se side 55). Rapporten «Cashing Out» tok for seg grensekryssende hvitvasking av penger via kontanttransport. Den andre, «Nordic threat assessment on online fraud 2024», handlet om hvordan Norden kan styrke sin felles kamp mot digitale bedragerier. Forumet NAF COOP (Nordic anti-fraud cooperation) hvor Økokrim deltar, er etablert, og det samarbeides også innen en rekke andre områder. Som for tidligere år ble det i 2024 avholdt årlig samarbeidsmøte mellom ledelsen i de nordiske nasjonale «Økokrim-enhetene».

Financial Action Task Force (FATF)

FATF er en internasjonal sammenslutning som ble etablert av G7-landene i 1989, og som har en ledende rolle i det internasjonale arbeidet mot hvitvasking, terrorfinansiering og finansiering av spredning av masseødeleggelsesvåpen. Norge

deltar i FATF-samarbeidet med en tverretattlig delegasjon der Økokrims FIU er fast medlem.

Egmont Group

Egmont Group er en internasjonal sammenslutning som består av 166 FIU-enheter verden over, som har som formål å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering og kriminalitet tilknyttet dette. FIU ved Økokrim er Norges medlem i Egmont Group. Samarbeidet består både i deling av informasjon til det operative analysearbeidet og utvikling av policy og retningslinjer for FIU-enhetenes arbeid.

EU-FIU Platform

EU-kommisjonen avholder jevnlig møter for å fremme koordinering mellom FIU-enhetene i EU- og EØS-landene. FIU ved Økokrim deltar i dette samarbeidet og på møtene i forumet «EU-FIU Platform».

Camden Assets Recovery Inter-Agency Network

Økokrim er representert i Camden Assets Recovery Inter-Agency Network (CARIN), som er et internasjonalt nettverk med formål å fremme effektiviteten i internasjonalt samarbeid knyttet til fratakelse av utbytte fra kriminalitet.

OECD

Økokrim deltar i flere fora i regi av OECD rettet mot korrupsjon, skatteunndragelser og annen kriminalitet, blant annet Working Group on Bribery (WGB), arbeidsgruppe for «law enforcement officials» (LEO), Global Law Enforcement Network (GLEN) og Task Force on Tax Crime (TFTC).

OSSE

Heritage Crime Task Force har som målsetting å øke kunnskap og interaksjon mellom medlemslandene innenfor kunst- og kulturminnekriminalitet. Heritage Crime Task Force er en integrert del av avdeling for transnasjonale trusler i Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE). Primærmålet er å øke innsikt og innsats mot dagens konfliktområder i Ukraina, Sudan og Midtøsten. Økokrim har i 2024 bidratt med opplæring innenfor finansiell etterretning, som ble presentert på workshoper på Malta og i Antalya. Undervisningsopplegget er utarbeidet for å øke kompetansen om hvordan ulovlig handel knyttet til kunst, antikviteter og kulturgjenstander kan benyttes innen hvitvasking og terrorfinansiering.

NA-FIG

North Atlantic Fisheries Intelligence Group (NA-FIG) er en organisasjon dedikert til å overvåke og analysere fiskerisektoren i det nordlige Atlanterhavet. Formålet med NA-FIG er å samle og dele etterretning om fiskeripolitikk, ressursforvaltning, handel og andre relevante emner for å styrke et bærekraftig fiske. Gjennom felles analyser søker man å avdekke sårbarheter knyttet til hele verdikjeden innen fiskeri. Økokrim deltar i organisasjonen på vegne av norsk politi.

Blue Justice Initiative

Norge lanserte «Blue Justice-initiativet» i 2019 for å fremme implementeringen av den internasjonale

erklæringen om grensekryssende fiskerikriminalitet (København-erklæringen). Satsingen skal bistå land med å forebygge fiskerikriminalitet internasjonalt. Initiativet følges opp av FNs utviklingsprogram (UNDP) og inngår i et samarbeid med en rekke andre norske etater og internasjonale samarbeidspartnere. Økokrim deltok i 2024 på en samling i regi av Blue Justice Initiative for å bidra med kunnskap på samhandlingsplattformen Blue Justice Community. I 2025 vil innsatsen bli utvidet for å bidra til at medlemsland i Blue Justice Community skal få kunnskap om og veiledning i forebygging av kriminalitet gjennom verktøy som Økokrim-modellen.

Foto: Pixabay

Kommunikasjon og formidling

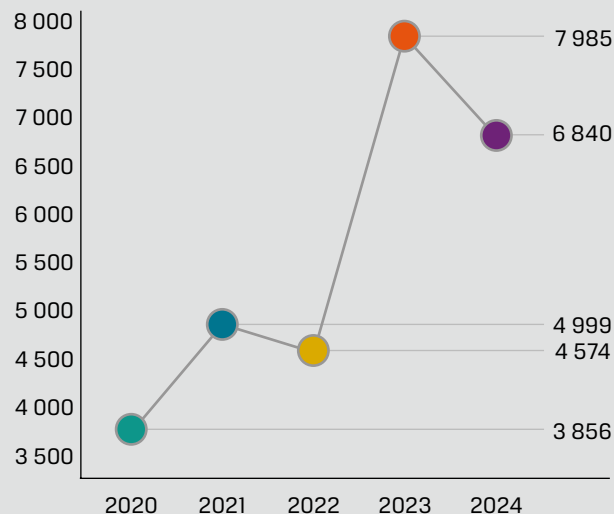
Åpenhet og transparens bidrar til å opprettholde og bygge tillit mellom politiet og samfunnet. Økokrim ønsker å bidra til en opplyst offentlig samtale. Vi jobber også for å forebygge og avverge kriminalitet gjennom informasjon og kommunikasjon. Det er en stor og stadig økende interesse for økonomisk kriminalitet i samfunnet. Mediene er også blitt mer oppmerksomme på naturforvaltning og miljøkriminalitet, blant annet gjennom en satsing på feltet i flere medier.

Mediehenvendelser og -oppslag om Økokrim

I 2024 registrerte Økokrims pressekontakter en økning i antall pressehenvendelser, fra 695 henvendelser i 2023 til om lag 716 i 2024. I tillegg håndterer de påtaleansvarlige i stor grad medie-henvendelser om saker de er ansvarlige for.

I 2023 var Økokrim nevnt i rekordmange, nærmere 8 000, medieoppslag. En viktig årsak var de såkalte politikersakene. Dette var et stort hopp fra årene

Medieoppslag

Kilde: Retriever. Tallene avviker noe fra årsrapport 2023, da tallene er tatt ut på en annen måte.

før, hvor oppslagene lå på mellom 3 850 og 5 000. I 2024 holdt antallet oppslag om Økokrim seg på et høyt nivå, med om lag 6 840 oppslag.

Antall henvendelser og oppslag dreier seg i stor grad om våre straffesaker, men også om tematikk på feltene vi er ansvarlige for. Vi publiserer offentlige rapporter på våre ansvarsområder, og ga blant annet ut en trusselvurdering om den kriminelle økonomien høsten 2024, som fikk stor oppmerksomhet. Også de to nordiske offentlige rapportene om bedrageri og kontanter i den kriminelle økonomien som ble utarbeidet høsten 2024, genererte mye medieoppmerksomhet.

Flest henvendelser om bedrageri

Saksfeltet Økokrim får flest mediehenvendelser om, er svindel og bedrageri. Henvendelsene gjelder ulike typer digitale bedragerier, som SMS-svindel, nettsvindel, investeringsbedrageri, kjærlighetsbedrageri, dypforfalskning⁴ og pengemuldyr.

I tillegg ble det i 2024 håndtert mange henvendelser om ulike store straffesaker, etterforskinger og andre saker av stor medieinteresse, som for eksempel saken mot den tidligere presidenten i Det internasjonale skiskytterforbundet, som gikk for tingretten i starten av året. Det var også stor interesse for etterforskningene av to tidligere statsråder, som ble henlagt på starten av året.

Kommunikasjon som virkemiddel for å forebygge kriminalitet

Økokrim satses på av regjeringen. Det merkes også på interessen for Økokrim i media, som ved åpningen av bedragerienheten i oktober og skattekrimprosjektet i november.

Økokrim bruker kommunikasjon som virkemiddel for å forebygge kriminalitet. Vi gjør de fleste dommer og tiltaler kjent gjennom pressemeldinger og innsalg til media for å få en allmennpreventiv effekt.

I tillegg har Økokrim bygget opp en forebyggende enhet som jobber etter «Økokrim-modellen». I tillegg til tiltakene de gjør for å løpende lukke sårbarheter gjennom dialog med andre etater, næringsliv og problemeiere vi ser, formidler vi også aktivt resultater og advarer om modus.

I 2024 fikk vi, i samarbeid med teletilbyderne og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom), gjort flere effektive tiltak for å forhindre spoofing, altså oppringninger fra bedragere gjennom stjålne nummer. Dette er et eksempel på vellykkede forebyggingsgrep der aktiv formidling til publikum har vært en del av strategien.

4 Deepfake på engelsk.

Sosiale medier

Økokrim er til stede i sosiale medier, først og fremst gjennom vår LinkedIn-konto. På LinkedIn når vi viktige målgrupper for oss, som for eksempel profesjonelle aktører, næringslivet, andre offentlige etater og potensielle arbeidstakere. De siste to årene har vi økt fra rundt 16 000 til om lag 29 000 følgere.

I 2024 la vi ut 57 innlegg på LinkedIn. Vi er også til stede på Instagram og Facebook. I 2024 delte vi 13 innlegg på Instagram og 18 på Facebook.

Økokrim avsluttet publiseringen på X i oktober 2024, da operasjonssentralene i politidistriktene gikk over til å bruke politiloggen i sin kommunikasjon med innbyggerne.

ØkokrimNorge

Økokrim

okokrimnorge

okokrim.no

Foto: Pixabay

Publikasjoner

Februar

Temarapport –
Arbeidslivskriminalitet i et
utbredt familienettverk

*Kontakt FIU ved forespørsel
om dokumentet*

Juni

Statusrapport a-krim –
1. tertial 2024

Mars

Årsrapport 2023 – EFE

Miljøkrim 1/2024

April

Årsrapport 2023 – Økokrim

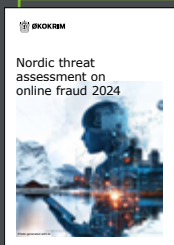
Informasjonsskriv –
Rapportering av mistenkelige
forhold – Regnskapsførere

August

Økokrim-modellen

September

Nordic threat assessment on
online fraud 2024

NTAES - Når lønningen uteblir

Indikatorliste –
Seksuallovbrudd mot barn

*Kontakt FIU ved forespørsel
om dokumentet*

November

Cashing Out 2024

Oktober

Økokrims trusselvurdering 2024

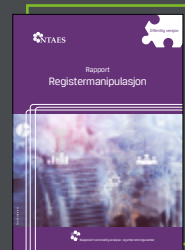
Desember

Miljøkrim 2/2024

Informasjonsskriv –
Rapportering av mistenkelige
forhold – Revisorer

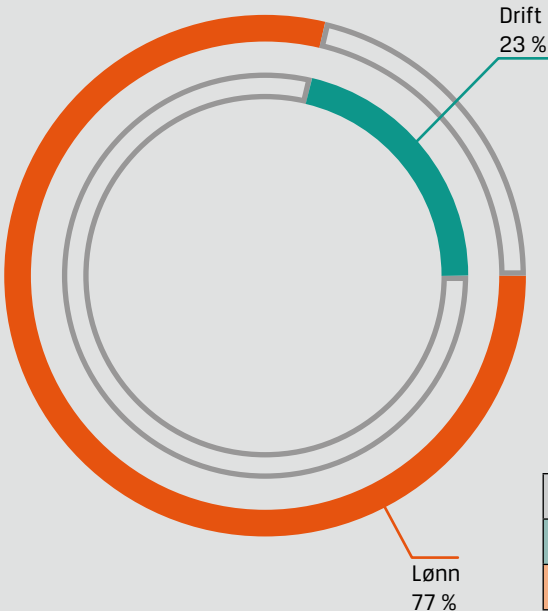

NTAES – Registermanipulasjon

Nøkkeltall fra virksomheten

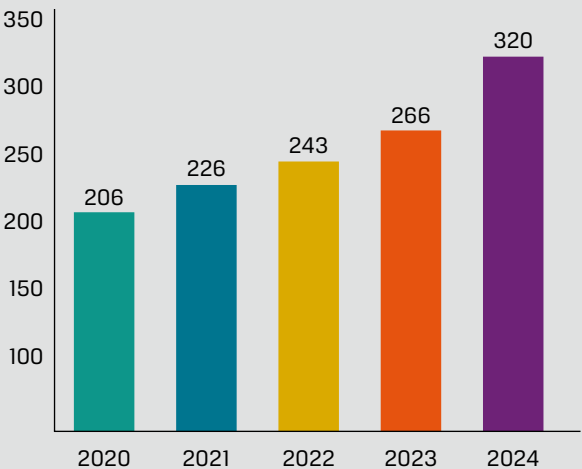

Lønns- og driftsutgifter

	2022	2023	2024
Drift	23 %	18 %	23 %
Lønn	77 %	82 %	77 %

Budsjettutvikling i millioner kroner

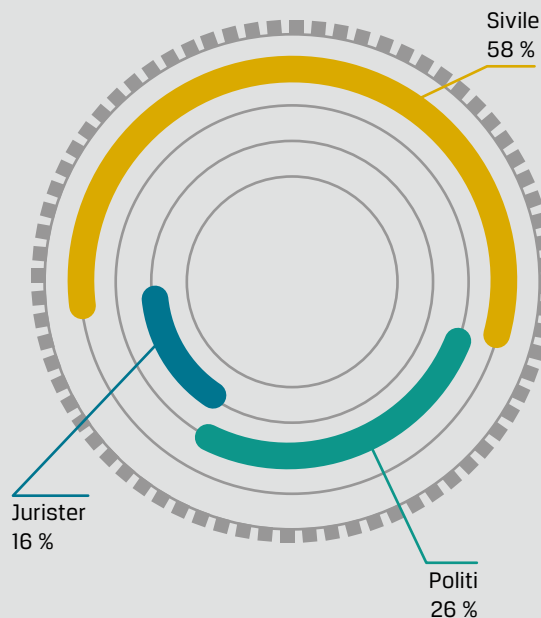

Budsjett

Økokrim har de siste årene blitt tildelt midler for å styrke innsatsen mot blant annet bedragerier, kriminelle nettverk, hvitvasking og korrupsjon. I perioden 2020 til 2024 har Økokrims budsjett-ramme økt fra 206 til 320 millioner kroner. I 2024 er 77 prosent av Økokrims kostnader knyttet til lønn og personal og 23 prosent til drift.

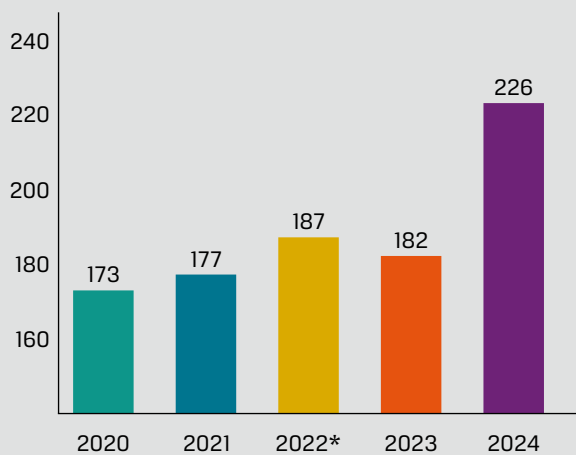

Sammensetning

	2022	2023	2024
Sivil	53 %	55 %	58 %
Jurist	18 %	19 %	16 %
Politi	29 %	26 %	26 %

Årsverktvikling

* Korrigeret tall i forhold til årsrapport 2022.

HR-området

Økokrim har i perioden 2020 til 2024 hatt en vekst i antall lønnede årsverk fra 173 til 226. Økningen i 2024 var fra 182 til 226 årsverk. Rekrutteringen er et ledd i den styrkede innsatsen mot økonomisk kriminalitet. Fordeling av årsverk mellom gruppene politi, jurister og sivile har vært relativt stabil i perioden 2022 til 2024.

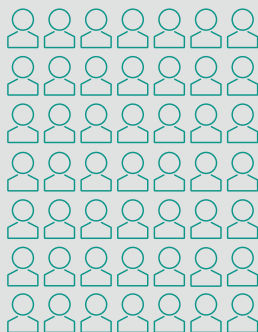
Kjønnsbalanse

...blant ansatte: De siste årene har kjønnsbalansen i Økokrim vært stabil på et nivå rundt 50 prosent.

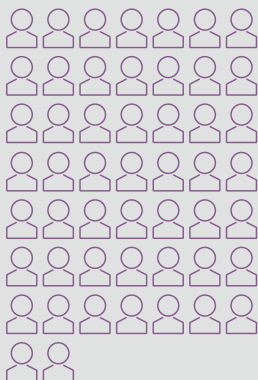
49 %

Menn

51 %

Kvinner

	2022	2023	2024
Menn	51 %	52 %	49 %
Kvinner	49 %	48 %	51 %

...blant ledere: De siste årene har kjønnsbalansen blant ledere i Økokrim hatt en positiv utvikling. I 2022 var andelen kvinnelige ledere 26 prosent mens den i 2024 er økt til 44 prosent. Andelen mannlige ledere er 56 prosent per 2024.

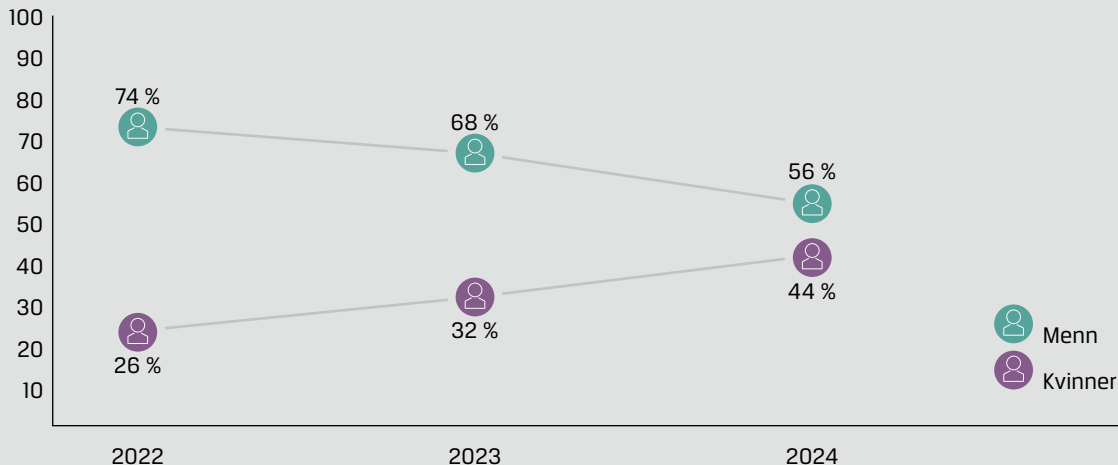

Foto: Asbjørn Vigane

Økokrim

Postboks 2096 Vika, 0125 Oslo

Telefon: 23 29 10 00

E-post: post.okokrim@politiet.no

Financial Intelligence Unit
Norway